

Biznis Vesti

INTERVJU

sa Aleksandrom Ćirić,
predsednicom Opštine Ruma

STR. 22 | 23

INTERVJU

sa pokrajinskim sekretarom za
privredu i turizam dr Nenadom
Ivaniševićem

STR. 56 - 59

INTERVJU

sa Igorom Kolakovićem,
pomoćnikom direktora za tehničke
poslove JVP „Vode Vojvodine“

STR. 46 - 49

SRBIJA U 2023.

STR. 18 | 19

BEANZ
CAFÉ

WE ARE
BEANZ

BEANZCAFE.CO.RS

***Budite tamo
gde su vaši kupci!***

IMPRESUM

IZDAVAČ:

ApaOne d.o.o
Vojvode Putnika 3
21000 Novi Sad
Email: redakcija@apaone.com
Web: www.biznisvesti.rs
Tel: 381 21 3001 483

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Ilija Bursać
ilija@apaone.com

REDAKCIJA:

info@biznisvesti.rs

Milica Savić
Viola Nešković
Jelena Kosanović

LEKTOR:

Redakcija

MARKETING:

Željka Todorov
info@biznisvesti.rs
Tel: 060 0249026

GRAFIČKO UREĐENJE

Marketing agencija ApaOne
www.apaone.com

ŠTAMPA:

Difol d.o.o. Beograd
www.difol.net

TIRAŽ:

6.000 primeraka

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

339.138+070.3

BIZNIS vesti / glavni urednik Ilija Bursać. -
2021, br. 6 (decembar) - . - Novi Sad : ApaOne doo,
2021- . - 31 cm

Četiri puta godišnje

ISSN 2787- 0529

COBISS.SR-ID 37350409

UVODNIK

Poštovani čitaoci,

Dok ispraćamo veoma izazovnu godinu, zadovoljni smo postignutim rezultatima i uporedo smišljamo nove ideje i sadržaje za narednu.

U ovom izdanju potrudili smo se da na pravi način ispratimo staru i dočekamo novu godinu – stoga smo fokus stavili na Srbiju u 2023. Neizvesnost je velika i teško je prognozirati. Šta Srbiju čeka u ovoj godini? Da li će biti ugrožen izvoz srpske pšenice? Kakva su predviđanja kada je u pitanju žensko preduzetništvo u Srbiji u 2023. godini? Kakvi su trendovi u marketingu?

U davanju odgovora na sva ova pitanja su nam kao i dosad pomogli naši poslovni partneri, autori, prijatelji. Hvala na podršci i saradnji svima koji su sa nama od samog početka, kao i onima koji su nam sa osmehom otvorili vrata.

Ponosni smo što u novom broju imamo intervju sa Aleksandrom Ćirić, predsednicom Opštine Ruma koja je nakon brojnih novina uvedenih u funkcionisanje lokalne samouprave, upravljanje opštine podigla na viši nivo.

Sa Igorom Kolakovićem, pomoćnikom direktora za tehničke poslove JVP „Vode Vojvodine“ razgovarali smo o benefitima elektronske dostave rešenja za odvodnjavanje, potom o kanalima za navodnjavanje u Vojvodini, kao i programu izgradnje sistema za navodnjavanje u Vojvodini preko Abu Dabi fonda.

Ekskluzivno za naš magazin „Biznis Vesti“ govorili su i dr Nenad Ivanišević, pokrajinski sekretar za privredu i turizam i Ana Marija Lekin, predsednica Skupštine opštine Nova Crnja.

Razgovarali smo i sa Željkom Todorov, direktoricom kompanije Nucleo d.o.o. koja nudi trajno arhiviranje i digitalizaciju poslovne dokumentacije, indeksiranje dokumentacije, potom softver za upravljanje arhivom, kao i uništavanje papirne dokumentacije.

Protekla 2022. godina je bila značajna za rast i transformaciju influencerskog marketinga. Iako se očekuje da će ovaj broj dalje rasti, postoje određeni izazovi sa kojima se suočavaju brendovi i marketinški

stručnjaci. U ovom broju čitaćete o novim trendovima u industriji influencerskog marketinga koji mogu pomoći stručnjacima da ostvare bolji povrat investicije.

Čitaćete i o Mileni Živković, dami koja se uprkos pandemiji koja je tada tinjala u celom svetu odvažila da započne biznis, te nakon kratkog vremena rada sa puno ljubavi vodi kompaniju koja je danas jedan od najvećih evropskih trgovaca luksuznom dečijom modom.

Verujemo da ćete uživati i u priči Milana Došena koji nas je upoznao sa specifičnostima čarobnog mesta nadomak Odžaka. Naime, Bager bara Ratkovo je jedna od najbogatijih revira za pecanje, mesto koje je stanište za pojedine ugrožene životinjske vrste.

Hvala još jednom na dosadašnjem čitanju i pozivamo vas da nas zapratite i na društvenim mrežama gde svakodnevno možete pratiti aktuelnosti iz biznis sektora u našoj zemlji.

Želimo Vam srećnu 2023. godinu, poslovne izazove iz kojih ćete rasti i velike uspehe.

Do narednog čitanja,
Ilija Bursać, glavni i odgovorni urednik.

SADRŽAJ

10

Aktuelnosti

18

Srbija u 2023.

22

Digitalna transformacija u 2023.

- promene, očekivanja i mesto za pomoć

24

Da li će biti ugrožen izvoz srpske pšenice?

37

INTERVJU sa Željkom Todorov, direktoricom Nucleo d.o.o.

28

Omni channel marketing - novosti u 2023. godini!

40

Zašto je medijska pismenost važna i kako da se opismenimo?

30

Trendovi u 2023. godini za influencerski marketing

42

Digitalni marketing: Trendovi u 2023.

32

INTERVJU sa Aleksandrom Ćirić, predsednikom Opštine Ruma

44

Kakva su predviđanja kada je u pitanju žensko preduzetništvo u Srbiji u 2023. godini?

Biznis Vesti

PRETPLATITE SE I BUDITE UPUĆENI U AKTUELNA DEŠAVANJA IZ SVETA POSLOVANJA, MARKETINGA I IT SEKTORA.

GODIŠNJA PRETPLATA = 1.200,00 DIN + PDV

SPECIJALNA PONUDA = UKOLIKO SE PRIJAVITE DO 31.03. 2023. OSTVARUJETE BESPLATNU GODIŠNJU PRETPLATU NA INFOBIZ

SADRŽAJ

46

INTERVJU sa Igorom Kolakovićem, pomoćnikom direktora za tehničke poslove JVP „Vode Vojvodine“

50

Zašto mladi odlaze iz Srbije

52

INTERVJU sa Ana Marijom Legin, predsednicom Skupštine opštine Nova Crnja

56

INTERVJU sa dr Nenadom Ivaniševićem, pokrajinskim sekretarom za privredu i turizam

60

Kakav vazduh udišemo?

62

Novosadski noćni bazar okuplja preduzetnike, umetnike i male proizvođače

66

Mladi domaći ekskluzivni brend čiji se modeli već nose širom sveta

72

Bager bara Ratkovo - Put od građanske inicijative do bačkog bisera ribolovačkog i seoskog turizma

76

Prostorno uređenje Almaškog kraja u Novom Sadu

78

Majda Radošević o obrazovanju: Situacija u kojoj se nalazimo ogledalo je modernog života

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
**АУТОНОМНА
ПОКРАЈИНА
ВОЈВОДИНА**

Стражиловска 2, 21101 Нови Сад
Тел: +381 21 472 32 41, 472 32 44
Факс: +381 21 472 19 21
office@rav.org.rs
www.rav.org.rs

Režim finansiranja javnih servisa se produžava do kraja 2023

Skupština Srbije usvojila je zakone kojima je predviđeno da se produži režim finansiranja RTS i RTV kao javnih medijskih servisa u Srbiji za još godinu dana, odnosno do 31. decembra 2023.

To je u raspravi rekao ministar državne uprave i lokalne samouprave Aleksandar Martinović, predstavljajući dopune Zakona o javnim medijskim servisima i izmene Zakona o privremenom uređivanju načina naplate takse za javni servis. Zakonom o javnim medijskim servisima propisano je da se RTS i RTV finansiraju jednim delom iz budžeta Srbije, jednim delom od naplate taksi, zatim iz komercijalnih prihoda i drugih izvora.

U oktobru za četvrtinu manje izdatih građevinskih dozvola

U oktobru 2022. godine izdato je 2.989 građevinskih dozvola, što predstavlja smanjenje od 22,2 odsto u odnosu na isti period prethodne godine, saopštio je Republički zavod za statistiku.

Od ukupnog broja dozvola izdatih u oktobru 84,8 odsto njih se odnosi na zgrade, a 15,2 procenta na ostale građevine. Ako se posmatraju samo zgrade, 84,9 odsto dozvola izdato je za stambene, a 15,1 procenat za nestambene zgrade, dok se kod ostalih građevina najveći deo odnosi na cevovode, komunikacione i električne vodove (76,2 odsto). Vrednost radova novogradnje u oktobru 2022. godine iznosi 90,7 odsto od ukupno predviđene vrednosti radova.

Najavljen početak izgradnje gondole „Novak Đoković“

Gondola „Novak Đoković“ na trasi od centra Vrnjačke Banje do planine Goč, poćeće da se gradi sredinom sledeće godine u partnerstvu sa porodicom Đoković, najavio je predsednik opštine Vrnjačka Banja Boban Đurović. Gondola će biti dugačka 7,1 kilometar. Vrnjačka Banja u 2023. godini dobiti novi tunel koji se gradi ispod Crkvenog brda, kao i multimedijalni prostor koji će odslikavati istorijat Vrnjačke Banje, kao i da će se nastaviti izgradnja zatvorenog akva parka.

APR pustio novi servis za lakšu registraciju vozila kupljenih na lizing

Agencija za privredne registre (APR) pustila je u rad servis za elektronsko preuzimanje podataka o ovlašćenjima za registraciju vozila nabavljenih putem finansijskog lizinga. Primaoci lizinga, koji su vozilo nabavili putem finansijskog lizinga, u postupku registracije vozila ubuduće neće morati da prilažu ovlašćenje za registraciju vozila u papirnoj formi, već će podaci o registrovanim ovlašćenjima, licima koja sprovedu postupak registracije vozila, biti dostupni automatski, putem servisa APR-a.

Predsednica Vlade Srbije Ana Brnabić najavila je da će do kraja 2025. godine cela Srbija biti pokrivena širokopoljnim internetom, kome će moći da pristupe svi građani. Srbija je izabrala da razvija elektronsku upravu, i dodala da zbog toga ne može da ostavi građane koji ne mogu da joj pristupe. To je investicija od 500 miliona evra, uz objašnjenje da je u pitanju javno-privatno partnerstvo gde će po polovinu sredstava obezbediti država i privatni sektor.

U Subotici je zaključen ugovor između subotičke kompanije SMB Gradnja i svetske hotelske kompanije InterContinental Hotel Group (IHG) o izgradnji hotela Holiday Inn Express Subotica, a procenjuje se da je vrednost te investicije između 15 i 20 miliona evra. Hotel će se prostirati na više od 4.000 kvadratnih metara, a raspolažeće sa 102 smeštajne jedinice, i biće izgrađen u strogom centru grada, kod Otvorenog univerziteta, na prostoru koji je trenutno prazan i prilično devastiran.

Privredna komora Srbije (PKS) pokrenuće u prvom kvartalu 2023. Help desk (Responsible Business Hub) - kancelariju za pomoć srpskim privrednicima sa ciljem da se naše kompanije, koje su deo nemačkih lanaca dobavljača što bolje informišu i prilagode novom Zakonu o lancima isporuke u Nemačkoj koji počinje da se primenjuje 1. januara. Zadatak Help deska biće da srpskim dobavljačima, delovima lanaca dobavljača, pa i nemačkim kompanijama koje posluju u Srbiji, omogući pravilno tumačenje i informisanje šta novi zakon donosi, koje su obaveze privrede i kako ga što efikasnije i brže implementirati.

Do sada, tehnološki startapi su otpustili više od 100.000 ljudi. Ova smanjenja se dešavaju zbog promene smera kompanija rizičnog kapitala koje su ih finansirale. Pre samo nekoliko meseci su te kompanije podsticale svoje kompanije da rastu po svaku cenu. Ipak, kako se ekonomska situacija menjala, firme rizičnog kapitala su počele da prekidaju priliv novca kompanijama u svom portfoliju i da im govore da se pripreme za recesiju. To je sasvim promenilo pravila igre i startapi koji su najviše rasli, potpomoognuti svojim investitorima, sada snose najteže posledice.

Širokopoljni internet na teritoriji cele Srbije do kraja 2025. godine

Subotica dobija Holiday Inn Express

Podrška srpskim privrednicima koji posluju sa Nemačkom

Startapi se suočavaju sa masovnim otpuštanjima

Upišite i Vi vašu firmu u Bazu firmi na portalu **www.infobiz.rs** za samo **2400 RSD/mesečno**

Infobiz je servis koji pruža uvid u najveću bazu kontakata malih i velikih firmi u Srbiji, kao i javnih nabavki i tendera.

Baza kontakata obezbeđuje brzo i lako pronalaženje novih klijenata, saradnika, budućih kupaca ili dobavljača.

Infobiz omogućava pretraživanje svih informacija koje su od značaja za biznis, kao i unapređivanje poslovanja i uštedu vremena.

Ovo je najbolja strategija za povećanje prodaje i profita.

Korišćenjem baze kontakata, korisnik Infobiz servisa će se izdvojiti od konkurencije i povećati svoju vidljivost i prisutnost na tržištu.

Paket podrazumeva:

- ✓ Baza firmi
- ✓ Pregled kompanije
- ✓ Preuzimanje kontakata
- ✓ Pretraga po ključnoj reči, lokaciji i delatnosti
- ✓ Tenderi / Javne nabavke
- ✓ Prezentacija kompanije
- ✓ Praćenje tendera ili kompanije
- ✓ Neograničen broj vesti
- ✓ Neograničen broj blogova
- ✓ Neograničen broj fotografija i video klipova
- ✓ Isticanje kompanije na vrh u pretragama kategorije

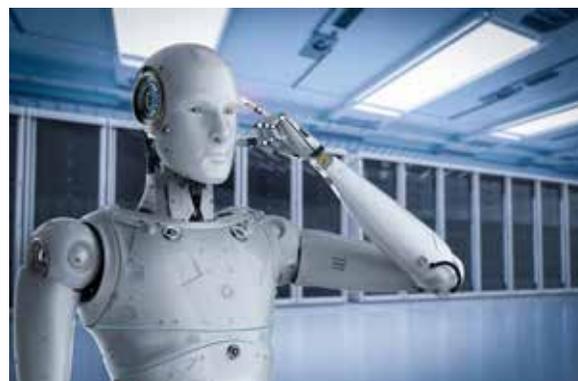

Na sastanku Ministarskog saveta Globalnog partnerstva za veštačku inteligenciju u Tokiju, Srbija je konsenzusom 26 država izabrana za članicu ove organizacije. Kao deo ove organizacije, Srbija će imati pristup najsavremenijim tokovima u oblasti veštačke inteligencije, kao i priliku da doprinese razvoju tehnologije koja će oblikovati budućnost privrede. Članstvo će pomoći i promociji rezultata Srbije kod najznačajnijih svetskih privreda i omogućiti dalji razvoj IT sektora u Srbiji.

Globalna potrošnja uglja u 2022. biće veća za 1,2 posto i prvi put će premašiti 8,0 milijardi tona u jednoj godini i prethodni rekord postavljen 2013. U Godišnjem izveštaju IEA takođe se predviđa da će potrošnja uglja ostati na tom nivou do 2025. godine, pošto pad korišćenja ovog energenta u razvijenim zemljama neutrališe kontinuirano snažna tražnja u azijskim ekonomijama u razvoju. Procenjuje se da će najveći porast potražnje za ugljem biti u Indiji, 7,0 posto, zatim u Evropskoj uniji 6,0 odsto i Kini 0,4 posto.

Kompanija Belgrade Airport lansirala je zvaničnu mobilnu aplikaciju Aerodroma Nikola Tesla Beograd. Aplikacija je besplatna, dostupna je na srpskom i engleskom jeziku i pruža najvažnije informacije u realnom vremenu o redu letenja, broju slobodnih mesta na parkiralištima i pristupu sistemu za praćenje prtljaga. Dodatno, na raspolaganju su brojne korisne informacije poput mape terminala i parkinga, komercijalnih i putničkih sadržaja, aerodromskih usluga, putničkih procesa i statusa radova na modernizaciji.

Posle petnaestak godina bavljenja proizvodnjom i prodajom mleka Nikola Tanasijević je odlučio da investira u mlekomat. Aparat je postavljen u centru Čačka, a sveže mleko dopremljeno sa farme svakodnevno puni u mašinu. Objlašnja da je proces distribucije, ali i kasnije isporuke mleka na samo jedan klik, po procedurama zdravstvene i higijenske bezbednosti.

Srbija postala članica Globalnog partnerstva za veštačku inteligenciju

Potrošnja uglja ove godine biće preko 8 milijardi tona

Beogradski aerodrom predstavio svoju mobilnu aplikaciju

Čačak dobio svoj mlekomat

Rekordan budžet za poljoprivredu u 2023.

Budžet Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede za 2023. godinu je rekordan i iznosi 79,7 milijardi dinara, saopštili su iz ministarstva i istakli da je najveći deo tih sredstava namenjen unapređenju proizvodnje i stabilnosti dohotka proizvođača. Iznos ukupnih subvencija u poljoprivredi sa svim izvorima finansiranja je 68,7 milijardi dinara, što iznosi 87 odsto budžeta MPŠV za 2023. godinu i 35 odsto ukupnih subvencija Republike Srbije.

"Er Srbija" od juna leti za Ohrid, Varnu i Krakov

Domaća avio-kompanija "Er Srbija" saopštila je da će tokom letnje sezone 2023. godine leteti do 22 nove destinacije. Od 4. juna 2023., "Er Srbija" počće da leti do Krakova, a od 5. juna i do Ohrida i Varne. Avio-karte za te nove destinacije već su u prodaji. Karte do Ohrida dostupne su po ceni počev od 49 evra, do Varne od 59 evra, a do Krakova počev od 69 evra u jednom smeru u ekonomskoj klasi. Do novih destinacija u Poljskoj, Bugarskoj i Severnoj Makedoniji, "Er Srbija" će leteti četiri puta nedeljno.

Otvorena Toyo Tire fabrika – jedina u Evropi, smeštena u Srbiji

Japanski Toyo Tire je svečanom ceremonijom otvorio fabriku guma u Indiji. Fabrika u Indiji je prva greenfield investicija japanske korporacije Toyo Tire u Srbiji, ali i u čitavoj Evropi. Reč je o najvećoj japanskoj investiciji do sada u Srbiji. Toyo je najavio da će fabrika u Indiji do 2023. godine sa oko 560 radnika proizvoditi godišnje pet miliona guma. U Indiji će biti centar za proizvodnju guma premijum klase za najpoznatije svetske proizvođače automobila Audi i Porsche i izvoziće se na tržišta Evrope, Bliskog istoka, Afrike i Severne Amerike.

Čak 100.000 vaučera za odmor građana u Srbiji

Vlada Srbije usvojila je plan o raspodeli turističkih vaučera za subvencionisani odmor u sledećoj godini, a direktorka Turističke organizacije Srbije Marija Labović navodi da će raspodela 100.000 vaučera u vrednosti od 5.000 dinara početi početkom januara. Prema odluci Vlade, vaučeri za subvencionisani odmor građana u Srbiji mogu da se iskoriste najkasnije do 20. novembra 2023. godine. Uslovi za njihovo dobijanje su nepromenjeni u odnosu na ranije godine.

Prodaja i iznajmljivanje stanova, kuća, lokala i zemljišta u Novom Sadu i okolini.

Sertifikovana agencija za promet nekretnina upisana u registar posrednika pod brojem 1415.

Članica Grupacije posrednika u prometu i zakupu nepokretnosti pri PKS. Potpisnici kodeksa etike poslovanja.

Ognjena Price 1/2

021 383 1001

060 337 1110

www.najlepsistanovi.rs

 @mitrovic.nekretnine najlepsistanovi

EU usvojila minimalni porez od 15 odsto na dobit multinacionalnih kompanija

Energetska zajednica usvojila ciljeve do 2030.

Kompanije „Coca-Cola“ i „Bambi“ kreiraju dodatnu vrednost domaćoj ekonomiji

Za opremanje industrijskih zona u Vojvodini 310 miliona dinara

Čelnici 27 zemalja članica Evropske unije odobrili su minimalni porez od 15 posto na dobit multinacionalnih kompanija, nakon što je ukinuta blokada od strane Mađarske i Poljske. Saglasnost svih 27 članica EU bila je neophodna za prihvatanje nacrtu direktive koju je pripremila Komisija, a kojom se uvodi istorijski sporazum za više poreske pravde, koji je prošle godine odobrilo gotovo 140 zemalja pod okriljem OECD.

Na sastanku Ministarskog saveta Energetske zajednice u Beču usvojeni su ciljevi do 2030. u pogledu smanjenja potrošnje primarne i finalne energije, korišćenja obnovljivih izvora energije i smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte. Đedović je izjavila da će Srbija u narednom periodu završiti rad na strateškim dokumentima – Strategiji razvoja energetike do 2040. godine sa projekcijama do 2050. godine i na Integrisanom nacionalnom energetsom i klimatskom planu.

Ministar unutrašnje i spoljne trgovine u Vladi Republike Srbije Tomislav Momirović istakao je nedavno da kompanije „Coca-Cola“ i „Bambi“ dodaju vrednost ekonomiji naše zemlje. Ove dve kompanije pružaju podršku profesionalnom razvoju mladih, predstavljaju partnere lokalnim zajednicama i daju snažnu podršku državi, zapošljavajući direktno više od 1.600, a indirektno približno 15.000 domaćih radnika.

Predsednik Pokrajinske vlade Igor Mirović uručio je ugovore vredne 310 miliona dinara, za dodelu bespovratnih sredstava za šest lokalnih samouprava za sufinansiranje infrastrukturnog opremanja industrijsko-poslovnih zona u Vojvodini. Reč je o radovima na izgradnji, dogradnji, rekonstrukciji i sanaciji u oblastima saobraćajne, komunalne, elektroenergetske, toplotne i telekomunikacione infrastrukture, kao i upravljanja industrijskim otpadom i tretmanom otpadnih voda.

Poreski obveznici za koje Poreska uprava donosi rešenje po osnovu prihoda ostvarenog u 2017. godini, dobiće ovih dana rešenje o utvrđenim obavezama. Reč je o obveznicima koji su u 2017. godini ostvarili prihode po osnovu ugovorene naknade od autorskih i srodnih prava i ugovorene naknade za izvršeni rad, na koje se porez plaća samooporezivanjem. Prvi iznos utvrđene obaveze dospeva na naplatu 17. februara 2023. godine. Obaveze utvrđene rešenjem Poreske uprave plaćaju se u 120 jednakih mesečnih iznosa.

Banka Rusije zadržala je svoju ključnu kamatnu stopu na 7,5 odsto godišnje. Ruska centralna banka drži ovaj nivo kamatne stope od septembra, navodeći da će dalje odluke o visini kamate biti donete uzimajući u obzir dinamiku inflacije i restrukturiranja privrede. Inflatorna očekivanja u Rusiji ostaju nepromenjeno visoka, kao i rizik od budžetskog deficita. Potražnja je oslabila, a neizvesnost po pitanju spoljne trgovine i dalje je velika, iako efekat poslednjih sankcija još nije očigledan. Do februarskog zasedanja centralne banke očekuje se sniženje neizvesnosti.

Banca Intesa, članica međunarodne bankarske grupacije Intesa Sanpolo, i KfW Razvojna banka Nemačke, kao predstavnik Vlade Savezne Republike Nemačke, potpisali su ugovor o kreditnoj liniji u ukupnoj vrednosti od 35 miliona evra za podršku zelenim inicijativama i razvoju ruralnih sredina u prisustvu predstavnika Ministarstva zaštite životne sredine i Ambasade Savezne Republike Nemačke u Srbiji. Banca Intesa će odobravati kredite mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP), kao i lokalnim samoupravama, koji po uspešnom završetku projekta imaju mogućnost da ostvare pravo na bespovratna sredstva u vrednosti od 10 odsto iznosa kredita.

Član Gradskog veća za zdravstvo dr Dragan Stajić i državni sekretar u Ministarstvu zdravlja dr Mirsad Đerlek potpisali su Ugovor o dodeli pomoći Grada Novog Sada Budžetskom fondu za lečenje oboljenja koja se ne mogu lečiti u Republici Srbiji. Budžetski fond je osnovan kako bi se pribavila dodatna finansijska sredstva za lečenje pacijenata, za koje Republički fond za zdravstveno osiguranje ne može da obezbedi dovoljan iznos sredstava za lečenje od uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje.

Friľenserima stižu na naplatu dugovanja iz 2017. godine

Banka Rusije zadržala kamatnu stopu od 7,5 odsto

Dogovoreno 35 miliona evra za zelene inicijative mikro, malih i srednjih preduzeća

Novi Sad i ove godine pomogao fond za lečenje dece u inostranstvu

Srbija u 2023.

„Iako je ova godina bila veoma teška, zadovoljan sam kako smo se borili i postignutim rezultatima, pa Srbija u 2023. godinu ulazi sa stabilnim javnim finansijama“, izjavio je nedavno u Bakuu ministar finansija Siniša Mali.

Šta čeka svet u 2023. godini? Šta Srbiju čeka u 2023. godini? Prema svemu sudeći – rat u Ukrajini odrediće odgovor na ovo pitanje. A hoće li i kada će se rat završiti? Odgovor na ovo pitanje niko od nas ne zna.

Privredni rast u 2023.

U 2023. godinu privreda Srbije će ući sa preovlađujućim negativnim trendovima poput opadanja privredne aktivnosti, stagnacije na tržištu rada, visoka inflacija i visoki spoljni deficit. Kako je nedavno istakao Milojko Arsić, profesor na Ekonomskom fakultetu, rezultati u narednoj godini zavisice od kretanja u evropskim privredama, ali i od politike koja će se primeniti u Srbiji. Zbog velike neizvesnosti u pogledu razvoja geopolitičke situacije, makroekonomske prognoze za 2023. su orijentacione i uslovne i verovatno će biti promenjene.

„Neizvesnost je velika, teško je prognozirati, a recesija u svetu verovatno neće biti duboka i snažna, već pre plitka i blaga. S obzirom na sve okolnosti predviđamo da će rast naše privrede u narednoj godini iznositi oko dva odsto, pri čemu je verovatnije da bude niži nego da bude viši. To je niže od vladinih prognoza i međunarodnih finansijskih institucija koje govore o rastu od oko 2,5 procenata“, kazao je Arsić.

Kako ističu analitičari Erste grupe, smanjila se prognoza rasta BDP-a Srbije u 2022. godini na 2,3 odsto, a za 2023. godinu očekuju privredni rast od svega 1,6 odsto, što je smanjenje prethodne projekcije za 1,4 procentni poen. Oporavak poljoprivrede, nakon dubokog pada u ovoj godini, mogao bi da ublaži negativan uticaj prethodno navedenih faktora.

Ekonomija u 2023.

Prema poslednjim podacima, inflacija je u oktobru bila 15%, u novembru je bila 15,1 odsto. „Ono što mi vidimo trenutno, to je nekih 15 posto plus minus. Dakle, ona može

da ostane na istom nivou. Može da bude ili neznatno viša ili niža“, izjavio je za RTS Milan Trajković, zamenik direktora Sektora za ekonomska istraživanja i statistiku NBS, i ocenio da će inflacija biti ispod 15,8% baš koliko je prognozirao MMF.

Trajković je istakao takođe da može da se desi da u januaru inflacija bude u porastu zbog povećanja cene struje i gasa, a od februara i marta se očekuje da inflacija postepeno počne da pada, a da u drugoj polovini 2023. krene oštrije da pada i da je prognoza da krajem 2023. godine inflacija u Srbiji bude između sedam i osam odsto.

„Prema novembarskoj srednjoročnoj projekciji, ukupna inflacija će ostati na povišenom nivou do kraja ove i početkom naredne godine, ali će se nakon toga naći na opadajućoj putanji. Znatniji pad inflacije očekujemo u drugoj polovinu 2023. a povratak u granice cilja u drugoj polovini 2024. godine“, navodi se i u NBS izveštaju o inflaciji.

Usvojenim budžetom za 2023. godinu predviđeno je dalje povećanje penzija nakon novembarskog rasta, i to do 12,1 odsto već u januaru, povećanje plata u javnom sektoru u istom mesecu u iznosu od 12,5 odsto, zatim povećanje plate za vojna lica, oficire, podoficire i vojnike po ugovoru za 25 odsto, te rast minimalne zarade od 14,3 odsto.

"Naša ekonomija je integrisana u sistem međuna-

rodne ekonomije i u tim kriznim okolnostima se testira snaga svakog sistema. Mogu slobodno da kažem da je Srbija među zemljama koje su imale najbolje odgovore i rezultate u vreme krize", istakao je Ivica Dačić, prvi potpredsednik Vlade i ministar spoljnih poslova Republike Srbije.

Kapitalne investicije u 2023.

Prema izjavama ministra građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture Gorana Vesića, nedavno usvojeni budžet Republike Srbije pokazuje da globalna kriza ne utiče na opredeljenje vlade da ulaže u kapitalne projekte. Vlada Srbije izdvojila je čak 3,6 milijardi evra.

Velika ulaganja u infrastrukturu traju godinama, kako bismo nadoknadili zaostatak koji je naša zemlja imala zbog sankcija i svega što nam se dešavalo u prošlosti. Osim toga, ova ulaganja će sasvim sigurno pomoći Srbiji da obezbedi visok stepen rasta BDP-a. Kako ističe ministar Vesić, te stope bi bile veće da nije došlo do problema kod naših glavnih spoljnih partnera.

Takođe on smatra da će Srbija ovim rekordnim ulaganjem u kapitalne projekte izbeći recesiju i obezbediti stabilnu stopu rasta. Obzirom na velika ulaganja investitora u Srbiji – čak 17 milijardi evra u poslednjih pet godina, država poseban akcenat stavlja na razvoj putne i železničke infrastrukture. Brza pruga do Subotice biće završena do kraja 2024. godine, a pruga do Niša do 2028. godine.

NE BRINITE.

VI RAZVIJAJTE SVOJ BIZNIS,
MI BRINEMO O VAŠEM
RAČUNOVODSTVU!

**SVAKA FIRMA KOJA POSLUJE SA POVEZANIM PRAVNIM
LICIMA JE U OBAVEZI DA PREDA IZVEŠTAJ O TRANSFERNIM CENAMA!**

PITATE SE...

- ŠTA SU TRANSFERNE CENE?
- KO SU POVEZANA PRAVNA LICA?
- ZAŠTO POSTOJI OBAVEZA PROVERE TRANSFERNIH CENA – KOJI JE CILJ?
- KO IMA OBAVEZU DA DOSTAVLJA IZVEŠTAJ O TRANSFERNIM CENAMA?
- KAKO TRŽIŠNI FAKTORI UTIČU NA TRANSFERNE CENE?
- KOJI JE ROK ZA PREDAJU STUDIJE O TRANSFERNIM CENAMA?

NA ISTOM MESTU GDE I VAŠ BIZNIS.

Vaš regionalni partner.

vizija računovodstvo

www.vizija-računovodstvo.rs

Digitalna transformacija u 2023. – promene, očekivanja i mesto za pomoć

Sigurni smo da je ključ poslovnog uspeha u poznavanju brojeva. Način prikaza tih brojeva prolazi kroz važnu transformaciju koja će biti posebno vidljiva već u 2023. godini. Kako je način upravljanja biznisom važan aspekt svakog vlasnika poslovanja, morali smo da „zavirimo“ u budućnost i predstavimo iskustvo, promene i očekivanja. Najsavremenija tehnološka rešenja u tom kontekstu tiču se, upravo, e-fakture i e-fiskalizacije.

Nestabilno tržište i raznorazne fluktuacije od 2020. godine zahtevaju iskusnog računovođu koji će pratiti zakonsku regulativu, koji će poslodavcu ukazivati na moguće propuste i olakšice omogućene od strane države i banke. Stručnjaci ukazuju na to da će već do 2023. godine 75% globalnih

organizacija imati kompletan modus operandi za implementaciju digitalne transformacije.

Na koji način možete da postignete kompletnu automatizaciju procesa poslovanja, a da sačuvate vreme i stručnost za unapređenje svog biznisa? Saveti slede.

Zakonska regulativa i šta se dešava „iza zavese“

Novi Zakon o fiskalizaciji doneo je 2022. godine zamenu postojećih fiskalnih uređaja novim sistemima koji ispunjavaju tražene propise. Kada su u pitanju e-fakture, Zakon o elektronskom fakturisanju stupio je na snagu maja 2022. godine. Ovim aktom propisano je da sve fakture, koje

se izdaju pravnim licima javnog sektora, moraju biti poslate elektronskim putem na Sistem elektronskih faktura (SEF). Od 1. januara 2023. godine obavezan je potpuni prelazak na ovaj novi sistem, što za potrošače znači QR kod na svakom fiskalnom isečku, a za vlasnike poslovanja brojne benefite.

Svaki prelaz na novi model, digitalni i automatizovani, pa i svaki benefit, važno je objasniti i omogućiti prostor da sektor(i) unutar preduzeća potpuno, jasno i predano obavlja(ju) svoj posao.

Zašto „Vizija računovodstvo“?

Ne možemo da kažemo za sebe da predviđamo promene i sposobnost prilagođavanja, ali slobodni smo da tvrdimo da smo za svakog klijenta stopostotno tu, jer objašnjavamo, odrađujemo, tumačimo i podsećamo na važne stvari koje se tiču vaših procesa računovodstva. Prednost u tome je naš stručni tim koji za vas razume i prevodi brojeve, obaveštava o svim promenama zakona i savetuje kako da donesete bolje poslovne odluke. Na ovaj način ste zasigurno spremni za budućnost. Bar korak ispred u tržišnoj trci sa vremenom i kvalitetom. Korak u kom ništa što je nejasno nema razloga da postoji ni na papiru.

Kako to radimo?

Klijentima omogućavamo da nesmetano i rasterećeno sve svoje resurse usmere ka upravljanju poslovanjem, dok se mi bavimo brojevima koristeći najsavremenija tehnološka rešenja. Na ovaj način imate pristup svojim knjigama u bilo koje vreme. Veoma nam je važno da kroz ove korake ojačamo dugoročne poslovne kontakte kako biste nastavili da nam verujete i kako bismo ojačali poslovanje staro 14 godina, jer – postojimo da bismo svojim klijentima bili od konkretne pomoći.

Kako bismo na svako „Zašto?“ odgovorili onako kako vaše pitanje zaslužuje, posvetite nam svoje vreme koje ćemo znati da cenimo. Uputite nam svoju nedoumicu, a mi ćemo u procesu pružanja računovodstvenih usluga i poreskih savetovanja insistirati na transparentnosti, isticanjem mogućnosti, očekivanja, prava i obaveza – što nam je od velike važnosti.

Na našem sajtu www.vizija-racunovodstvo.rs pogledajte adrese i brojeve telefona i posetite Vama najbližu filijalu!

Da li će biti ugrožen izvoz srpske pšenice?

Efekti rata u Ukrajini se uveliko osećaju širom sveta utičući na energetska tržišta i proizvodnju hrane. Ukrajina i Rusija spadaju u dva značajna svetska proizvođača i izvoznika pšenice, ali i kukuruza i ječma, čiji je izvoz zbog rata otežan.

Mogućnost da dođe do izvesnih kontinuiranih smetnji u izvozu ovih dobara može dovesti do daljeg povećanja postojećih cena i nastanka gladi u pojedinim, siromašnim zemljama. Gde se Srbija nalazi u svemu ovome?

Poljoprivreda - jedna od primarnih privrednih grana

Republika Srbija se može pohvaliti bogatim, obradivim zemljištem od severa Vojvodine do plodnih oranica na jugu. Velike razlike u pogledu kvaliteta zemljišta primetne su i u pogledu sistema poljoprivredne proizvodnje, što sa sobom vuče i ekonomski razvoj područja. Poljoprivreda Srbije usko je povezana sa prirodnim resursima i vremenom je postala široko regionalno diferencirana.

Poljoprivredno zemljište pokriva oko 66% ukupne površine obradivog zemljišta. Ono najplodnije – crnica, nalazi

se na teritoriji Vojvodine gde zauzima oko milion hektara, zatim Mačve, Stiga i Braničeva. U ovim plodnim, ravničarskim predelima i centralnim delovima zemlje dominira intenzivna proizvodnja žitarica. U manje plodnim regionima, posebno na jugu, poljoprivredni sistemi su raznovrsniji, te se stanovništvo osim ratarstva bavi i gajenjem vinove loze, malina i krmnog bilja, kao podrške stočarstvu. Iako su proizvodne metode uglavnom niskog intenziteta, Srbija ne zaostaje za izvozom poljoprivrednih dobara.

Izvoz poljoprivrednih proizvoda

Oslanjajući se na povoljnu geografsku pozicioniranost i bogat prirodni potencijal, poljoprivrednici u našoj zemlji mogu se pohvaliti uzgojem kvalitetnih useva. Određeni poljoprivredni proizvodi poput maline, čiji je uzgoj prema podacima Republičkog zavoda za statistiku ove godine porastao za 4% spada u red proizvoda po kojima se Srbija ističe na svetskom nivou i koji donose trenutno najveću zaradu. Naš izvoz malina do sada se nalazio tik iza izvoza koje je ostvarivala Rusija, gde smo imali najveći izvoz

jabuka. Međutim, zbog trenutnog ratnog stanja, naši izvoznici su morali da pronađu drugačiji način kako bi kao i do sada srpska jabuka stizala do Rusije, pa se ona sada preko Belorusije i Estonije transportuje do zemlje koja nam idalje predstavlja značajan faktor. Bez obzira na to, trenutna tražnja je i dalje dobra, zahvaljujući sajmovima, novim poslovima i širenju tržišta na Egipat, Indoneziju i Indiju.

Pored malina, ostalog voća i voćnih proizvoda, žitarice čine polovinu poljoprivrednog izvoza iz Srbije. Međutim, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku iz septembra 2022 godine, ostvarena proizvodnja pšenice je za 9,6% manja u odnosu na 2021. godinu, dok je proizvodnja kukuruza pala za 25% u odnosu na istu godinu, a prema desetogodišnjem proseku (od 2012 do 2021.) proizvodnja pšenice porasla za 15,9%. Do sada, preko 70% naše pšenice i kukuruza izvozilo se u zemlje Evropske unije, pored koje zemlje članice CEFTA uvoze skoro četvrtinu ukupne vrednosti našeg poljoprivrednog izvoza. Upravo su uslovi i brojne strategije koje nameće Evropska unija, neki od razloga koji stimulišu kvalitetniju poljoprivrednu proizvodnju i ciljaju na još veći uvoz.

Podaci iz 2022.

Prema podacima Privredne komore Srbije u januaru ove godine izvezeno je 23,180 tona pšenice, dok je narednog

meseca izvezeno skoro duplo i to najviše u Italiju gde je ukupan iznos iznosio oko 50.000 tona, a potom i u zemlje regiona – Rumuniju 8,170 t, BIH 4,850 t i u Severnu Makedoniju 4.578 t. U februaru je izvoz pšenice pratio i dobar izvoz kukuruza, te je on izvozom od 161,629 stigao do ukupnih 731,158 tona.

Prema ovim podacima, godišnji izvoz robe porastao je za 27,2% odnosno na 22,39 milijardi evra. Deficit od 8,90 milijardi evra ukazuje na povećanje od 65,6% u poređenju sa podacima iz istog perioda prošle godine. Najveće učešće u izvozu imao je region Vojvodine (34,4%).

Globalno povećanje proizvodnje pšenice

Prema poslednjem izveštaju američkog Ministarstva poljoprivrede (USDA) iz avgusta ove godine, predviđanja za naredni period koji obuhvata i 2023. godinu su obećavajući. Naime, očekuje se globalni porast isporuke pšenice. Kina i Australija beleže porast od 33,0 odnosno 138,0 miliona tona zbog povoljnih vremenskih uslova i većeg broj zasejanih površina. Sa druge strane zemlje Evropske unije prognoze nisu toliko obećavajuće s obzirom da je u pitanju manjak od 2,0 miliona tona zbog, kako se navodi smanjene proizvodnje u susednoj Mađarskoj, Rumuniji i Španiji.

Prema istom izveštaju, očekuje se da će se u 2023. godini potrošnja povećati za 4,4 miliona tona zbog veće potrošnje stočne hrane u Rusiji i Australiji.

S obzirom na trenutnu situaciju koja se može proširiti na određeni period u sledećoj godini, Srbija je ranije zabrane izvoza, zbog sprečavanja težih poremećaja na domaćem tržištu pokušala da sada nadomesti potragom za novim kupcima žitarica. Usledila je diplomatska aktivnost kako bi se naša pšenica plasirala na afričko i azijsko tržište, odnosno u delovima sveta koji bi pšenicu mogli platiti naftom, gasom ili sirovinama za mineralno đubrivo.

Međutim, očekivanja naših ratara za svetske cene domaće pšenice u narednom periodu ostaju pod znakom pitanja. Zbog rusko – ukrajinskog rata, pšenica na svetskim berzama dostiže rekordne cene, ali i nafta bez ikakve tendencije da se cene smanje i u narednoj godini. Jedina nada za ratare je povećanje cena koje bi trebale da prate rast na berzama kako bi u Srbiji sledeće godine uspeali da za oranice obezbede naftu, đubriva i sredstva za zaštitu bilja.

Prema Republičkom zavodu za statistiku, procena je da je u ekonomskoj 2022/2023. godini Srbija za izvoz imala oko milion tona pšenice, a njen prosečan izvoz u proteklih pet meseci mesečno je iznosio oko 74,684 tone.

Iako ovaj broj nije mali, nije ni dovoljan da se ne postavi pitanje da li će izvoz pšenice biti ugrožen.

Poljoprivreda jedina beleži kontinuirani suficit u inostranoj razmeni. Zavisno od godine naši ratari uspeju da proizvedu i do dva odnosno tri puta više od potreba domaćeg tržišta. Višak uvek završi u kod stranih kupaca, bez kojih poljoprivreda teško može funkcionisati. Iz tog razloga, bilo kakva ograničavanja u budućnosti mogu dovesti do opasnosti po naše ratare, koji će praznih džepova teško proizvoditi iste količine pšenice za izvoz.

Agencija za digitalni marketing

Imate ideju?

Javite nam se da
je zajedno ostvarimo.

 ApaOne marketing agency

 apaone.a1

 ApaOne.marketing

WWW.APAONE.COM

INFO@APAONE.COM

062 249 995

Omni channel marketing

– novosti u 2023. godini!

Pred kraj svake godine sumiraju se utisci tekuće, prave planovi, poredi sa konkurencijom i posmatraju novosti koje bi mogle da se implementiraju. Marketing je takav da svaka novost zlata vredi i direktno, ili bar dugoročno, utiče na rast profita i razvoj poslovanja. S obzirom na brzinu informacija, rast trendova i dostupnost gotovo svega i svačega što bi konzument mogao da poželi, postavlja se pitanje postoji li još nešto što bi moglo da se pruži. Omni channel marketing je u toj niši „must have“ i, da, u Srbiji takođe.

Kanali distribucije proizvoda i usluga

Nekada davno postojao je jedan kanal distribucije koji je povezivao proizvod i kupca. Na primer, mogli ste da ođete u radnju svog omiljenog brenda i tamo kupite najnoviji model patika. Danas, recimo, postoje različite aplikacije, društvene mreže, web platforme koje pružaju određene poruke određenoj grupi i različite (olakšavajuće) načine za kupovinu (recimo, učitavanje QR kodova gde za samo nekoliko sekundi završite započetu radnju). Šta to znači? Poruka koja se kreira i dalje deli, na primer, na Instagramu neće biti ista preko Newsletter-a, isto tako ni koraci koji započinju i završavaju poručivanje, dostavu i plaćanje.

Od tog jednokanalnog sistema prešli smo na višekanalni. Ova raznovrsnost kreiranja poruka i brojnost kanala distribucije dokazuju da je marketing danas sve, samo ne jednostavan, jer ogroman broj ljudi koristi najrazličitije kanale (neki od njih su sigurno tek u nastajanju).

Sa druge strane, postoji iskustvo od kog zavisi vernost ciljne grupe i preporuke koje su most za dodatni rast potrošača. Ova vrsta marketinga teži da pruži upravo takvo iskustvo koje potrošač želi na različitim kanalima i platformama.

Šta je, onda, omni channel marketing?

Omni channel zagovara, dakle, takav princip po kom je kupac u srži marketinškog toka dok konzumira besprekorno iskustvo namenjeno njemu. Od jednog kanala prodaje, preko višekanalnog sistema došli smo do, takozvanog, svekanalnog pristupa koji uklanja granice između različitih kanala marketinga i prodaje i stvara jedinstvenu, skladnu, homogenu celinu u čijem je centru samo kupac.

Upravo zbog rotiranja važnosti sa brenda na kupca, nikada nije bilo bitnije da se brend dokazuje, a iskustvo skuplja i unapređuje.

Opet jedan primer koji će vam približiti cilj svekanalnog pristupa. U brzom vremenu u kom funkcionišemo sigurno 20 godina, desilo se da isto tako brzo izađete iz kuće i zaboravite svoj pametni telefon. Na web sajtu vašeg brenda ste označili koji kaput želite da kupite, ali sada više niste sigurni. Ljubazni prodavac priskače u pomoć i omogućiti da preko tableta namenjenog kupcima, uz svoj ID broj ili karticu lojalnosti, završite kupovinu i izađete zadovoljni.

Omni channel marketing, kao pomoć u kreiranju perfektne usluge i maksimalnog doživljaja, koristi još mogućnost pametnog prepoznavanja slika i primenjuje veštačku inteligenciju, dok nove tehnologije, kao što su Proširena i Virtuelna stvarnost, kreiraju unikatno korisničko iskustvo.

Šta je važno?

Kupac želi da dobije ono šta je naumio da kupi. U tom smislu, svekanalni pristup omogućava mu da bude prisutan na svim relevantnim mestima, da posmatra šta ga interesuje, izabere, da jednostavno kupi, a da mu je to omogućeno na više načina; da ukoliko nije zadovoljan proizvodom ima kome da se obrati, gde to da kaže i da su mu poznata prava u vezi sa tim; od značaja je za obe strane da kupac doživi svoje iskustvo i da ga deli dalje – na čemu ovaj ovaj marketinški princip počiva.

Dakle, omni channel marketing prati korisnika bez gubljenja i mešanja delova komunikacije. Ovakav marketinški način vas, jednostavno, tera da budete prisutni, dosledni, jasni i direktni.

Mišljenja smo da je ovo i više nego dovoljno za početak u marketinškoj 2023. godini.

Trendovi u 2023. godini za influencerski marketing

Protekla 2022. godina je bila značajna za rast i transformaciju influencerskog marketinga. Iako se očekuje da će ovaj broj dalje rasti, postoje određeni izazovi sa kojima se suočavaju brendovi i marketinški stručnjaci da bi njihove kampanje bile izvedene efikasno. Novi trendovi u industriji influencerskog marketinga mogu pomoći stručnjacima da ostvare bolji povrat investicije.

Predstavljamo vam trendove koje očekujemo u 2023. godini.

Uprkos usporavanju ekonomija, brendovi će nastaviti da ulažu u **influencerski marketing**. Ova vrsta marketinga je najjeftiniji oblik sadržaja. Kao rezultat ove promene prioriteta i ovog većeg fokusa na marketing uticajnih ljudi, takođe očekujemo da će brendovi sve više pomerati svoje aktivnosti sa in-house uticajnim osobama. Umesto da se fokusiraju samo na jednokratne sponzorisanе po-

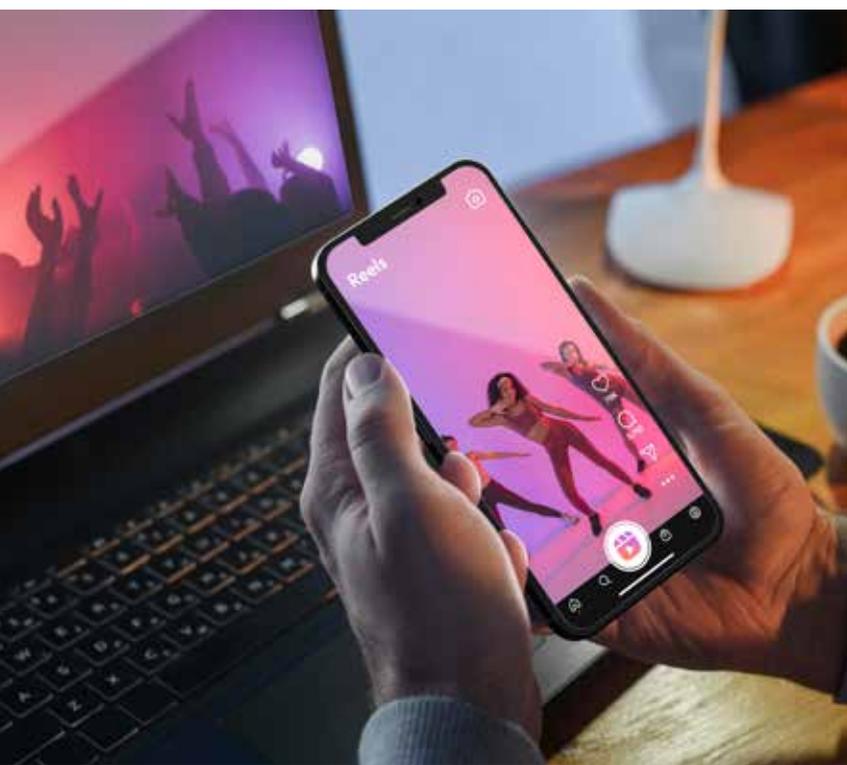
stove, kao što je to često bio slučaj tokom godina, trgovci će biti ohrabreni da svoju strategiju uticajnog marketinga stave u centar svojih opštih ciljeva. Pošto potrošači sve više stežu kaiš kako bi se suočili sa višim troškovima života, trgovci će morati da se postaraju da njihova saradnja sa uticajnim ljudima ostane relevantna za njih. Čak i sa sumornim ekonomskim kontekstom, potrošači će verovatno biti skloniji da pozdrave sponzorisanе objave za privremeni bekstvo, nudeći odličnu priliku za brendove da se povežu sa svojom publikom.

Gejming influencersi će postati jedni od najtraženijih kreatora. Njihova popularnost je znatno porasla, a nastavlja i da raste, pa će ovo možda biti avenija koju će istraživati i brendovi koji nemaju direktne veze sa video-igrama. Ono što mnogi brendovi izvan industrije igara tek treba da prepoznaju je velika i posvećena publika koja utiče na igre na sreću. Njihovi fanovi ih ne prate samo zbog njihovih veština video igara na visokom nivou, već i zbog čvrstog

osećaja zajedništva koji su izgradili i sa uticajnim licem koje prate i sa drugim fanovima.

2023. će biti godina u kojoj trgovci prihvataju partnerstva sa uticajnim igračima igara, čak i ako ne postoje očigledne direktne veze sa zajednicom igara. Iako glavna platforma gejmera može biti Twitch ili slična usluga za striming, oni često imaju sledbenike na drugim platformama društvenih medija, kao što su Instagram i YouTube.

Instagram i TikTok će nastaviti da vladaju kao glavne platforme za influencerski marketing. Naredne godine, predviđa se da će marketinški stručnjaci sve više adaptirati svoju strategiju specifičnim karakteristikama ove dve platforme da bi izvukli maksimalnu korist. Marketinški stručnjaci su već shvatili potencijal ove dve platforme da se autentično povežu sa svojom ciljnom publikom. Međutim, u narednoj godini će sve više prilagođavati i diverzifikovati svoju marketinšku strategiju specifičnostima ove dve platforme, kako bi u potpunosti iskoristili prednosti koje nude.

Broj pratilaca koje ima uticajna osoba ostaje ključna metrika za procenu njihovog legitimiteta i povraćaja ulaganja. Međutim, brendovi treba da i dalje vode računa o botovima i neautentičnim naloga pre nego što pristanu na bilo kakvo partnerstvo jer se procenjuje da je samo 60 odsto naloga na Instagramu u vlasništvu stvarnih ljudi. Marketinški stručnjaci takođe treba da iskoriste kreativan i zabavan sadržaj kako bi ostvarili najveći angažman. Postalo je jasno da je fokus potrošača više na sadržaju,

a ne na samim influencerima. Autentični sadržaj je u prvom planu u TikTok-u i Instagramu — zbog čega nano- i mikro-influenseri sve više preuzimaju uzde.

Live kupovina će biti u fokusu maloprodajnih marketinških strategija. Ipak, vrlo je verovatno da će imati izazova da se prilagode na Instagram i TikTok da bi naveli korisnike na ovim platformama da kupuju ali i da bi im pružili sjajno iskustvo kupovine.

Među preprekama sa kojima će se prodavci suočiti biće neophodnost da obezbede besprekorno omnikanalno iskustvo i prilagodljivost tradicionalnih maloprodajnih funkcija na platformama društvenih medija. TikTok i Instagram pružaju dobre alate za kreiranje na koje se trgovci mogu osloniti, ali takođe moraju da obezbede optimizovanu integraciju sa sopstvenom veb lokacijom.

I dok je sjajno privući nove kupce pored onih koji su već zadržani na njihovoj web stranici, to takođe znači da će trgovci na malo morati da budu u stanju da podnesu povećanje – koje bi moglo biti prilično značajno – broja korisnika i generisanih porudžbina. Skalabilnost treba da bude u središtu njihove strategije kupovine uživo.

Konačno, kompanije će takođe morati da izvrše interna prilagođavanja u pogledu načina na koji rade poprečno sa svojim kolegama. Prodajni timovi će morati da budu još više integrisani sa marketinškim timovima kako bi osigurali uspeh njihove strategije kupovine uživo.

INTERVJU sa Aleksandrom Ćirić, predsednicom Opštine Ruma

Ruma je pokretač razvoja Srema

Uveli ste brojne novine u funkcionisanje lokalne samouprave i upravljanje opštinom ste podigli na viši nivo.

Opština Ruma predstavlja organizovanu i razvijenu opštinu sa stabilnom privredom koja omogućava svojim građanima visok kvalitet života. Trudimo se da napredujemo, da ulažemo, uveli smo brojne novine, samo neke od njih su:

Obrazovanje Komisije za ostvarivanje prava na novčanu pomoć namenjenu za lečenje dece od malignih i drugih teških bolesti na teritoriji opštine Ruma,

Uveli smo nove mere kao podršku povećanja nataliteta u našoj opštini. Za prvo dete sve porodilje dobijaju jednokratnu novčanu pomoć od 30.000 dinara, nezaposlene porodilje dobijaju godinu dana po 15.000 dinara mesečno, odnosno 20.000 dinara ako imaju blizance. Trudnice koje navrše četvrti mesec trudnoće, odnosno 17 nedelja imaju pravo na jednokratnu novčanu naknadu u iznosu od 20.000 dinara, bilo da su zaposlene ili nezaposlene. Ove mere smo uveli kao dodatni oblik zaštite trudnica i porodilja na teritoriji naše opštine, a u cilju povećanja nataliteta, kao i vid socijalne zaštite i podrške budućim roditeljima.

Povećali smo starosnu granicu vantelesne oplodnje, te pravo na naknadu troškova vantelesne oplodnje može da ostvari žena koja u momentu podnošenja zahteva nije navršila 49 godina (ukoliko nema dece prethodnog reda rođenja.), odnosno da nije navršila 47 godina života (ukoliko ima dece prethodnog reda).

Opština Ruma je sprovela konkurs o sufinansiranju programa energetske sanacije stambenih zgrada, porodičnih kuća i stanova, za čega je iz budžeta opštine izdvojeno 40 miliona dinara, dok smo 15 miliona dobili od Ministarstva rudarstva i energetike. Ujedno smo i jedina opština u zemlji koja je izdvojila tolika sredstva za ovaj vid pomoći.

Uz pomoć Ministarstva zaštite životne sredine zatvorili

Predsednica Opštine Ruma, Aleksandra Ćirić, je nakon brojnih novina koje je uvela u funkcionisanje lokalne samouprave upravljanje opštine podigla na viši nivo. Rođena Rumljanka koja je diplomirala na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, na Odeljenju za istoriju, svojim zalaganjem i angažovanjem na funkciji predsednice opštine Ruma oduševila je celu Srbiju.

Aleksandra Ćirić govorila je za naš magazin o brojnim novinama koje je uvela, kulturnom razvoju opštine, kao i budućim planovima. Razgovarali smo o opštinskim subvencijama u vidu energetske vaučera, potom o programu prevencije gojaznosti i rane detekcije talentovanih mladih sportista, kao i pravu na novčanu pomoć namenjenu za lečenje dece od malignih bolesti. Osvrnuli smo se i na turističke potencijale opštine Ruma.

smo divlje deponije koje su predstavljale višedecenijski problem naših sugrađana

Takođe, uz pomoć Ministarstva Kulture i informisanja uložili smo sredstva za obnovu ustanova kulture

Uložili smo sredstva za obnovu obrazovnih ustanova, uređenje dečijih igrališta, parkova

Imamo praksu dodele besplatnih udžbenika, tako smo i ove godine iz budžeta opštine izdvojili 33 miliona dinara za kupovinu komplet udžbenika za ukupno 3600 đaka koji pohađaju školu na teritoriji opštine Ruma od prvog do osmog razreda.

U cilju očuvanja i zaštite životne sredine, opština Ruma je izdvojila 113 miliona dinara za nabavku mehanizacije JP "Komunalac" u cilju što efikasnijeg rada na ekologiji.

Oslušujemo i pratimo želje i potrebe naših građana, težimo biti lokalna samouprava po meri svojih građana. Planiramo da nastavimo sa ulaganjima, sa obnovama i razvojem naše Opštine.

Za svaku lokalnu sredinu je od velikog značaja unapređenje kulturne delatnosti. Rumska opština i te kako ulaže u kulturu i objekte ustanova kulture - to potvrđuju i projekti koje ste do sada završili.

Jedan od renoviranih objekata ustanova kulture predstavlja Kulturni centar "Brana Crnčević" Ruma koji je počeo sa radom davne 1985. godine u cilju zadovoljavanja kulturnih potreba građana. Danas je ovaj savremeni objekat usmeren na realizaciju pozorišnih, filmskih, muzičkih i umetničkih programa, pored čega realizuje čitav niz aktivnosti u saradnji sa drugim ustanovama kulture i u regionu.

Nakon 30 godina Opština Ruma nastavlja sa investicijama i u saradnji sa Ministarstvom kulture i informisanja koje je prepoznalo značaj ove ustanove kulture za naš grad, uložena su sredstva za obnovu objekta. Izvršeni su radovi na pranju fasade, staklenih površina, dekoraciji fasade, rekonstrukcija platoa, odnosno ulaza u ustanovu, kupljeni su led ekrani za čega je opština izdvojila značajna sredstva u iznosu od 5 miliona dinara. Za renoviranje objekta, Opštini Ruma su dodeljena značajna sredstva. U samoj sali izvršena je reparacija stolica i izvršena je zamena podova za čega smo od strane Ministarstvom kulture i informisanja, preko konkursa "Gradovi u fokusu" dobili sredstva u iznosu od 7 miliona dinara, dok je 3 miliona di-

nara izdvojeno iz budžeta opštine.

Takođe, Opština Ruma finansira radove na adaptaciji jedinstvenog prostora, pod zaštitom države, koji je decenijama mesto okupljanja poklonika kulture, mesto edukacije. U pitanju su radovi na sanaciji vlage Zavičajnog muzeja, koja predstavlja višedecenijski problem za čega je opština izdvojila 12 miliona dinara, do sada smo uložili 30 miliona. Sledeća faza obuhvata zamenu kompletne stolarije, a nakon toga sledi malterisanje i izrada nove fasade. Kada je unutrašnjost objekta u pitanju, sledi postavljanje novih podnih obloga, novih elektro instalacija, za koje smo od Ministarstva kulture i informisanja dobili 6 miliona dinara, a sredstva izdvoje iz budžeta iznose 3,3 miliona, potom slede farbarsko molerski radovi. Uz pomoć Ministarstva kulture i Opštine Ruma biće nabavljena oprema za novu postavku koja će obuhvatiti gotovo celo prizemlje i manji spratni deo objekta. Zavičajni muzej će nakon završetka radovi biti bogatiji i za nove arheološke eksponate pronađene na lokalitetu Adžine njive u Klenku, koji svedoče o 8 milenijuma života na ovim prostorima. Opština Ruma će uložiti 100 miliona dinara da vrati sjaj "Zavičajnom muzeju" u Rumi kakav ima i kakav zaslužuje.

Zatim, u potpunosti smo izvršili rekonstrukciju prostora nekadašnjeg Doma vojske gde je otvorena Gradska biblioteka "Atanasije Stojković" u Rumi

Reprezentativna zgrada za koju je izdvojeno 105 miliona dinara za kupovinu i rekonstrukciju predstavlja arhitektonski dragulj Rume. Izgrađena je pre 110 godina, i od svog nastanka menjala je svoju namenu, ali je uvek bila u službi kulture i predstavljala mesto okupljanja naših sugrađana. Opština Ruma je u potpunosti finansirala renoviranje. Zgrada je ponovo zasijala, sada novim sjajem, a mi iz lokalne samouprave smo zadovoljni što otvaranje biblioteke u novom prostoru potvrđuje naš trud i rad u ulaganja u oblasti kulture, te ćemo ovim putem nastaviti kako bi sve naše ustanove kulture dobile izgled kakav zaslužuju.

U toku je sprovođenje postupka javne nabavke u cilju zaključenja ugovora sa izvođačem radova na rekonstrukciji fasade centralnog gradskog jezgra na građanskim kućama izgrađenim krajem XIX veka, koje predstavljaju arhitektonsku celinu.

Takođe, u toku je sprovođenje postupka javne nabavke kompletne rekonstrukcije i sanacije Spomenika Revolucije, koji je izgrađen 1975. godine, a za čega je izdvojeno više od 22 miliona dinara.

Kakvi su dalji planovi?

U planu su nam kapitalna ulaganja u sve segmente života, u ustanove kulture, rekonstrukcija Zavičajnog muzeja, ulaganje u obrazovanje, zdravstvo. U planu su veliki infrastrukturni projekti, rekonstrukcija dve najprometnije ulice u gradu.

Zahvaljujući geografskom položaju, Ruma je sasvim sigurno sve atraktivnija za strane investitore. Pored samog položaja, koje još prednosti nudi opština sadašnjim, ali i budućim investitorima?

Ruma je pokretač razvoja Srema jer je jedna od najrazvijenijih opština i sa dobrom poslovnom klimom nalazi se na pogodnom geografskom području, na raskrsnici velikih saobraćajnica što je doprinelo da veliki broj stranih kompanija započne posao u Rumi. To je razlog što se u Rumu doseljava veliki broj ljudi iz drugih krajeva zemlje. Opština Ruma raspolaže kvalitetnim poljoprivrednim zemljištem, pruža velike investicione mogućnosti, raspolaže kvalifikovanom i iskusnom radnom snagom, lokalna samouprava pruža veliku podršku brzim i efikasnim radom kako sadašnjim, tako i budućim investitorima.

Opština Ruma raspisala je dva javna poziva, a oba u vezi nove opštinske subvencije u vidu dodele energetske vaučera. Produženi rok prijave potvrđuje da je interesovanje veliko. Šta obuhvataju energetske vaučeri?

Izuzetno je veliko interesovanje za ovaj vid subvencije. Energetskim vaučerima ćemo omogućiti pomoć domaćinstvima sa teritorije naše opštine u vidu plaćanja računa za grejanje u JP "Stambeno" Ruma i JP "Gas - Ruma", kao i pri kupovini ogrevnog drveta, briketa, peleta i uglja kod privrednih subjekata sa liste prijavljenih po javnom pozivu.

Pravo na energetske vaučere imaju sva domaćinstva čija ukupna mesečna primanja ne prelaze 25.000,00 dinara po članu domaćinstva. Jedno domaćinstvo ima pravo na korišćenje jednog vaučera čija vrednost iznosi 15.000,00 dinara. Izuzetno, vrednost subvencije iznosi 3.000,00 dinara za korisnike koji su energetske ugroženi kupci u skladu sa Uredbom o energetski ugroženom kupcu.

Svesni krizne situacije koja je zadesila čitav svet, u cilju prevazilaženja iste, na ovaj način smo želeli da pomognemo najugroženijim sugrađanima u vidu Energetski vaučera za nabavku ogreva za predstojeću zimsku sezonu.

Opština Ruma je u saradnji sa udruženjem Sport za sve "Most" i profesorom fizičke kulture Dejanom Lovčaninom započela program prevencije gojaznosti i rane detekcije talentovanih mladih sportista „Želim pravo da rastem zdravo“. Kažite nam nešto više o ovom projektu?

Svesni činjenice da su deca sve manje fizički aktivna, iz čega proizilazi veliki broj gojazne dece, sve veći broj školske dece sa smanjenim motoričkim sposobnostima kao i značajno manji broj dece u svetu sporta, pokušaćemo da sveobuhvatnim istraživanjem i testiranjem dece prepoznamo rane faktore rizika u zdravstvenom stanju dece ali i rano detektujemo nadarenu decu, kako nam nijedno talentovano dete ne bi promaklo kroz sistem sporta.

Istraživanje je podeljeno u dva segmenta:

1. Zdravstveno istraživanje, gde ćemo testiranjem morfoloških karakteristika i lekarskim pregledom, utvrditi zdravstveno stanje svakog učenika, utvrditi tačan broj dece sa povišenim rizikom od gojaznosti i kardiovaskularnih oboljenja.

2. Sportsko istraživanje, gde ćemo testiranjem motoričkih sposobnosti baterijom testova, utvrditi stepen razvijivosti motoričkih sposobnosti svakog učenika, detektovati motorički nadarenu decu za sport i imati bazu podataka razvoja sposobnosti dece.

Cilj istraživanja jeste da dobijemo tačne rezultate za svako dete, na osnovu kojeg ćemo napraviti preporuke o pravilnoj ishrani i preporukama pravilnog vežbanja za svako dete kojem se ustanovi rizik od oboljenja, kao i preporuke za usmerenje dece na bavljenje sportom u skladu sa njihovim afinitetima i motoričkim predispozicijama. Glavni cilj i osnovna ideja ovog istraživanja je animiranje dece da prihvate vežbanje, pravilnu ishranu i zdrave stilove života kao neophodan faktor u unapređenju i očuvanju sopstvenog zdravlja. Ovo je pravi put ka zdravijoj naciji i kvalitetnijem radu u sportu. Trajanje projekta je predviđeno od do 15.10.2023. sa mogućnošću nastavka.

Opština Ruma obrazovala je Komisiju za ostvarivanje prava na novčanu pomoć namenjenu lečenju dece obbolele od malignih i drugih teških bolesti na teritoriji opštine Ruma. Možete nam reći nešto više o tome?

Opština Ruma je obrazovala Komisiju za ostvarivanje prava na novčanu pomoć namenjenu za lečenje dece od malignih i drugih bolesti na teritoriji opštine Ruma. Pored svih nedaća koje bolest donosi, lečenje je finansijski is-

crpljujuće, podrazumeva stalne odlaske u regionalne zdravstvene centre, te odlukama iz oblasti socijalnih davanja lokalna samouprava na ovaj način pomaže porodicama u ovoj teškoj borbi.

Pravo na novčanu pomoć mogu ostvariti korisnici, deca do 18 godina starosti sa prebivalištem na teritoriji Opštine Ruma, oboleli od malignih i drugih teških bolesti koje su definisane propisima o zdravstvenoj zaštiti, a koja su u stanju potrebe za novčanom pomoći za lečenje.

Novčana pomoć može biti odobrena za lečenje u zdravstvenoj ustanovi u zemlji i inostranstvu, za lečenje u kućnim uslovima i u ustanovi socijalne zaštite, za kupovinu lekova i pomagala, za troškove prevoza u zdravstvenu ustanovu koja se nalazi na teritoriji Opštine Ruma ili Republike Srbije ili u inostranstvu, u postupku rehabilitacije. Iznos novčane pomoći koju korisnik može da ostvari po jednom podnetom zahtev u utvrđuje se rešenjem na osnovu mišljenja Komisije koja ceni ispunjenost zdravstvenih, socijalno-ekonomskih i drugih uslova u svakom konkretnom slučaju. Zahtev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć podnosi se Odeljenju za društvene delatnosti, koja prima i obrađuje zahteve i izrađuje predlog rešenja o odobrenju sredstava, a na osnovu mišljenja stručne komisije.

Zahvaljujući položaju, opština ima i bogat turistički potencijal. Šta je to što najviše privlači turiste?

Raznovrsni resursi na području Opštine Ruma pružaju velike mogućnosti za razvoj turizma, od kulturnog preko sportsko rekreativnog, lovnog, ribolovnog, izletničkog i seoskog.

Izletišta Borkovac predstavlja jednu od turističkih atrakcija naše opštine, nalazi se na 2 km od centra Rume i predstavlja oazu zelenila. Idealno mesto za odmor, rekreaciju i sport zbog uređene trim staze i šetališta koji se protežu kroz drvored. Izletišta nudi mnoštvo mogućnosti za uživanje i rasonodu.

U cilju razvoja i unapređenja u toku je postupak obnove postojeće trim staze i postavljanje novih sprava za vežbanje. U toku su radovi na uređenju napuštenog bazena u izletištu Borkovac, gde je predviđen prostor za košarkaški teren, tenis, odbojku i mali fudbal. U toku su radovi krčenja šiblja, grana, nakon čega će uz pomoć Ministarstva zaštite životne sredine uslediti pošumljavanje šume Borkovac. Projektom je predviđeno pošumljavanje i unapređenje park šume Borkovac, što predstavlja jednu od faza

uređenja izletišta koje pretenduje da postane jedna od najatraktivnijih turističkih destinacija naše zemlje.

Bara Trskovača nalazi se na obodu sela Platičeva u južnom delu rumske opštine, a stavljena je pod zaštitu države radi očuvanja prirodnih mrestilišta retkih autohtonih vrsta riba: linjaka i zlatnog karaša, kao i staništa karakterističnih barsko-močvarnih ekosistema i močvarne vegetacije na utrinama poput trske, ševara, šaša i barskih vrba.

Posavsko lovište Karakuša - u južnom delu Rume smestio se šumski kompleks i lovište "Karakuša". Osnovano je 1977. godine i ima veoma povoljan geografski položaj. Nalazi se pored magistralnog puta Novi Sad-Ruma-Šabac i u blizini velikih centara domaće turističke ponude. Glavne vrste krupne divljači su divlja svinja, jelen i srndać, koji se love sa čeke ili u grupnom lovu. Veliki broj životinjskih vrsta i različitih biljaka pored lovaca privlači i ornitologe i ljubitelje prirode.

Kod kulturno - istorijskih dobara posebnu pažnju svakako zaslužuje svetski poznat arheološki lokalitet Gomolava, na levoj obali reke Save kod Hrtkovaca koji svedoči o životu od doba neolita.

Riznica istorijskog bogatstva naroda koji su živeli i žive na ovim prostorima nalazi se u Zavičajnom muzeju u Rumi, koji je smešten u objektu podignutom 1772. godine od strane barona Marka Aleksandra Pejačevića.

Cilj nam je da Ruma postane popularna turistička destinacija, te ćemo raditi na jačanju odnosno unapređenju rada Turističke organizacije opštine Ruma, čiji će zadatak biti da promoviše turističke potencijale naše opštine, a to su arheološki lokaliteti i formiranje info centra Turističke organizacije koji će biti dostupni kako građanima tako i posetiocima.

NUCLEO

Ispunite vašu zakonsku obavezu o arhivskoj građi!

N-ARHIVA VAM POMAŽE KOD:

- INICIJALNOG FORMIRANJA I IZRADE ARHIVSKE KNJIGE*
- IZRADE LISTE KATEGORIJA*
- PRAVILNIKA O NAČINU EVIDENTIRANJA I KLASIFIKOVANJA*

 NUCLEO APP

 NUCLEO.APP

062 0249 026
INFO@NUCLEO.RS

WWW.NUCLEO.RS

INTERVJU sa Željkom Todorov, direktoricom Nucleo d.o.o.

Arhivska građa – sve što treba da znate

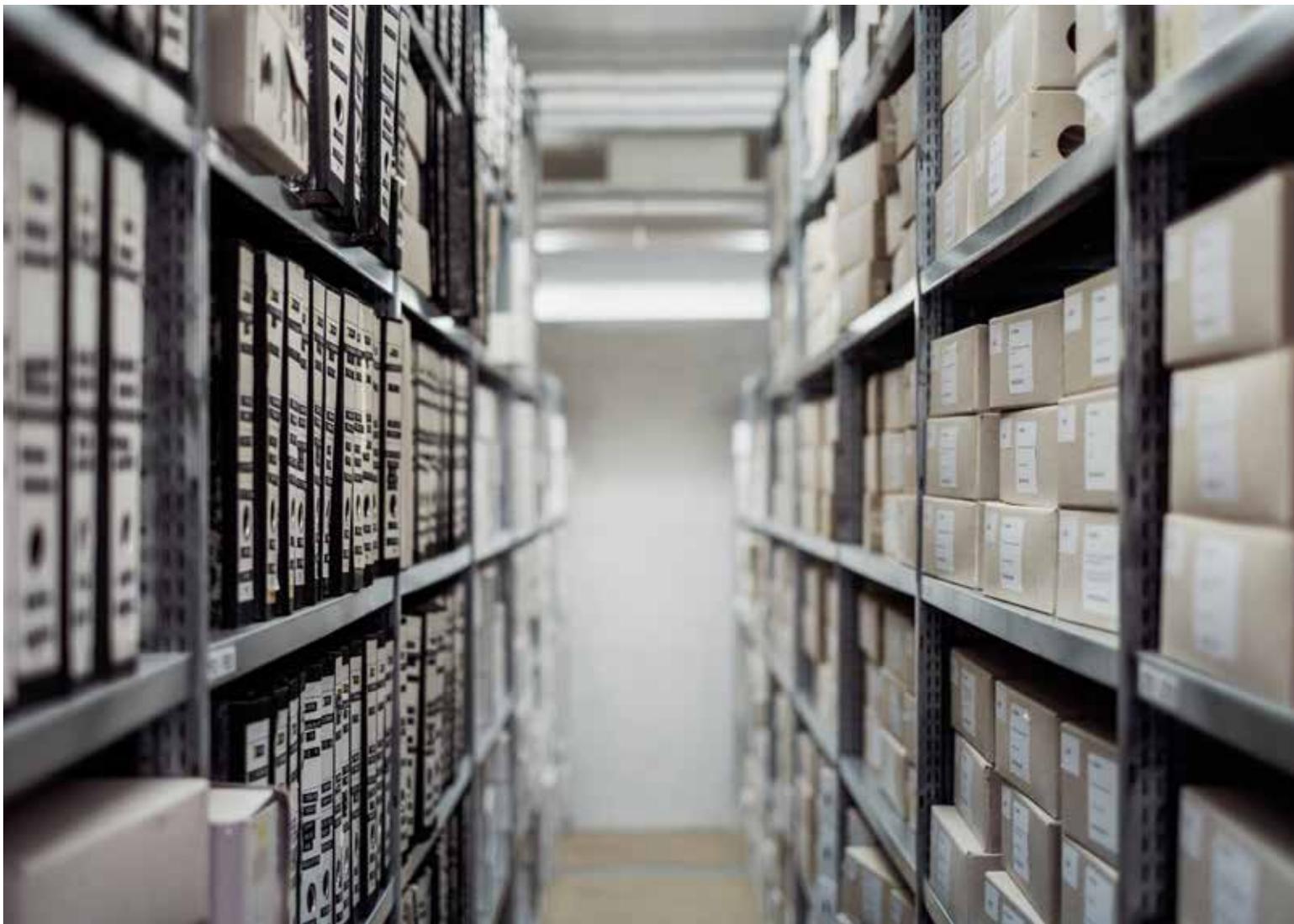
Republika Srbija je 24. januara 2020. godine usvojila Zakon o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti („Sl. Glasnik RS“ br. 6/2020). Ovim zakonom uređuje se sistem zaštite arhivske građe i dokumentarnog materijala, utvrđuju uslovi i način korišćenja arhivske građe, utvrđuje se pravna regulativa koja se odnosi na arhivsku građu izvorno nastalu u elektronskom obliku kao i nadležnost i delatnost arhiva u Republici Srbiji.

Razgovarali smo sa Željkom Todorov, direktoricom kompanije Nucleo d.o.o. koja je dosadašnjim radom mnogima

unapredila poslovanje. Naime, Nucleo d.o.o. nudi trajno arhiviranje i digitalizaciju poslovne dokumentacije, indeksiranje dokumentacije, potom softver za upravljanje arhivom, kao i uništavanje papirne dokumentacije.

Na samom početku bih vas zamolila da nam kažete šta je arhivska građa?

Arhivska građa je poseban deo dokumentovanog materijala. Ona je najznačajniji dokumentarni materijal, kako se u članu 2. Zakona navodi: "Odabrani izvorni, a u nedo-

statku izvornog, i svaki reprodukovani oblik dokumenta ili zapisa koji su nastali radom i delovanjem preduzeća.

Šta donosi Zakon o arhivskoj građi i arhivskoj delatnosti?

Ovim Zakonom uređuje se sistem zaštite arhivske građe i dokumentarnog materijala, uslovi i način korišćenja arhivske građe, organizacija, nadležnost i delatnost arhiva u Republici Srbiji.

Arhivska delatnost zaštite arhivske građe i dokumentarnog materijala obuhvata: istraživanje, pronalaženje i evidentiranje; prikupljanje, preuzimanje, čuvanje i stručno održavanje arhivske građe; proučavanje, sređivanje i obradu arhivske građe; sprovođenje mera zaštite; izradu informativnih sredstava, vrednovanje i kategorizaciju, korišćenje, izlaganje i objavljivanje arhivske građe; nadzor nad čuvanjem i zaštitom arhivske građe i dokumentarnog materijala koji se nalazi van arhiva i druge poslove utvrđene ovim zakonom.

Šta je Arhivska knjiga?

Arhivska knjiga predstavlja inventar dokumentacije. Grupno se popisuje količina dokumenata nastala u kalendarskoj godini, grupisana po kategorijama. Takođe se upisuje i fizička lokacija na kojoj se ti dokumenti nalaze. Arhivska knjiga se ne vodi posebno za svaku godinu, već u kontinuitetu. U arhivsku knjigu se upisuje samo originalni dokumentarni materijal. Ona je jedna, jedinstvena i centralna. Jednom dat redni broj u arhivskoj knjizi se ne ponavlja.

Ko je u obavezi da preda Arhivsku knjigu i kome treba da preda?

Arhivsku knjigu su obavezni da vode stvaraoci i imaoци arhivske građe i dokumentarnog materijala, osim fizičkih lica, dakle obavezni su da je vode: državni organi i organizacije, organi teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave, ustanove, javna preduzeća, imalaca javnih ovlašćenja, privredna društava i druga pravna lica. Arhivska knjiga se predaje nadležnom arhivu.

Koja su dokumenta potrebna za predaju Arhivsku knjigu?

Za arhivsku knjigu je potrebna celokupna dokumentacija koju je firma proizvela od osnivanja. Neophodna dokumentacija za predaju Arhivske knjige je sledeća:

- Lista kategorija arhivske građe
- Pravilnici o načinu evidentiranja, klasifikovanja, arhiviranja i čuvanja građe materijala, kao i evidentiranja zaštite korišćenja elektronskih dokumenata
- Prepis arhivske knjige za sve prethodne godine do 2021.
- Prepis arhivske knjige za 2021. i svaku narednu godinu

Kada je Republika Srbija usvojila Zakon o arhivskoj građi, vaš tim je početkom 2020. godine razvio NUCLEO softver i N-Arhivu. Koji su sve benefit korišćenja softvera?

Benefiti našeg softvera su brža i lakša pretraga dokumentacije, lakša komunikacija između klijenta i knjigovodstvene agencije. Takođe klijentu je dokumentacija dostupna u svakom trenutku, softver može da se koristi na mobilnom telefonu ili računaru.

Koje sve usluge pruža N-Arhiva?

N-Arhiva pruža usluge izrade kompletne Arhivske građe, izlazak na teren radi popisivanja dokumentacije, čuvanje dokumentacije u našem magacinu, izlučivanje stare dokumentacije, digitalizacija dokumentacije.

Konkurencija na tržištu je izuzetno jaka. Ipak, uspeh ste da se visoko pozicionirate. Koje su vaše prednosti u odnosu na konkurenciju?

Naš tim je na raspolaganju svim našim klijentima 24/7, efikasnost je na prvom mestu samim tim i poverenje koje smo stekli. Prilagođavamo se zahtevima klijenata. I kao najbolji pokazatelj našeg dobrog poslovanja jeste svakodnevna preporuka i širenje našeg portfolija.

Zašto je medijska pismenost važna i kako da se opismenimo?

Pismenost je ljudsko pravo, sadržano u pravu na obrazovanje. Ono predstavlja sposobnost čitanja, pisanja, govora i slušanja na način koji nam omogućava da efikasno komuniciramo i razumemo svet.

U savremenom svetu informisanje se prvenstveno odvija preko interenta, a u Srbiji se čak 78% građana svakodnevno informiše putem internet portala i sajtova.

U godini za nama broj onih koji koriste društvene mreže porastao je za 350.000. Istraživanje koje je sproveo Centar za slobodne izbore i demokratiju (CeSID) pokazuje da se 79% mladih u Srbiji informiše upravo putem društvenih mreža, dok influenseri utiču na čak 50% dece od 12 do 14 godina.

Zbog toga pojam medijske pismenosti dobija itekako na značaju. Tako je i Zavod za proučavanje kulturnog razvitka (ZAPRKUL) uz podršku Ministarstva kulture i informisanja i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja počinje u martu započeo istraživanje od nacionalnog značaja "Medijska pismenost i medijske navike učenika i nastavnika gimnazija u Srbiji".

U eri lažnih vesti i senzacionalističkih medijskih informacija Zavod za proučavanje kulturnog razvitka ovim istraživanjem želi da strateški doprinese boljem razumevanju generacije Z (post-milenijalaca, Zumera) u odnosu na sadržaje koje dobijaju preko digitalnih medija - poručili su.

Šta je medijska pismenost?

Šta je zapravo medijska pismenost? Reč je o skupu gledišta koje u korišćenju medija aktivno primenjujemo da bismo protumačili značenje poruka koje primamo. Pojam je definisan na konferenciji o medijskoj pismenosti 1992. godine. Podrazumeva i kompjutersku i informatičku pismenost.

Dakle, medijska pismenost nam daje sposobnost "čitavanja" medijskih poruka i njihovog značenja, koje nisu uvek jasne ili očigledne na prvi pogled. To nam je važno da bismo razumeli svet oko sebe i da bismo zauzeli kritički stav.

Bečejsko udruženje mladih, u saradnji sa lokalnim organizacijama, sprovelo je istraživanje u 10 gradova i opština u Srbiji koje je pokazalo da čak 51% građana ne zna šta pojam medijska pismenost znači. Pored toga, 58% učesnika ankete ne ume da prepozna klikbejt kao svojevrsnu tehniku manipulacije kojom se služe portali kako bi namamili čitaoce.

Posebno ih je zabrinuo podatak da 44% učesnika misli da je propaganda jedna od osnovnih funkcija medija.

Samo medijski pismeni građani umeju da prepoznaju i utiču na širenje lažnih vesti koji je u vremenima krize naročito mnogo - rekao je tom prilikom Ivan Subotić iz Fake News Tragača.

Kako da se medijski opismenimo?

U decembru 2020. godine predstavljen je Priručnik za medijsku pismenost, čije su autorke dr Ana Martinoli, senior ekspertkinja medijske i informacione pismenosti i Ana Mirković, senior ekspertkinja za medijsku, informacionu i digitalnu pismenost. Koautorka i urednica je Maja Zarić iz Ministarstva kulture i informisanja.

Knjiga koja je pred nama, u svojih 19 poglavlja, ne samo što nam daje odgovor na to šta su mediji i čemu služe, stavljajući na prvo mesto mobilni telefon, ključni medij, protezu (Castells 2007) savremene omladine, pa čak i dece, već nam kazuje i to kakva smo mi publika i sa kakvom pažnjom primamo dezinformacije koje stižu i kroz tabloide i kroz takozvane zabavne programe, a tu naravno priručnik akcentuje, pre svega, rijaliti šou programe. Završni deo knjige upravo se bavi temama o kojima bi roditelji morali da mogu i umeju da razgovaraju sa decom: o društvenim mrežama i privatnosti, o reklamama i svim drugim medijskim formama koje utiču na sliku o sopstvenom telu, način potrošnje i način ponašanja, te o govoru mržnje i stereotipima koji bitno utiču na vrednosne obrasce mladih (te često vidimo zapanjene roditelje koji ne shvataju kako je njihovo dete moglo da prihvati neke stavove koji svakako nisu deo porodične, pa ni one kulture koja se širi kroz tradicionalnu institucionalnu javnu sferu, školu i ustanove kulture) - navedeno je u predgovoru čiji je autor dr Milena Dragičević Šešić, profesorka emerita Univerziteta umetnosti u Beogradu.

U novembru prošle godine izašao je i priručnik za nastavnike „Naši učenici u svetu kritičkog mišljenja i medijske pismenosti“ koji je nastao kao rezultat istoimenog programa obuke od javnog interesa.

On nudi teorijske osnove kritičkog mišljenja i medijske pismenosti i primere vežbanja i zadataka koji vode ka razvijanju kompetencija učenika, neophodnih za analizu, refleksiju dostupnih medijskih sadržaja i identifikaciju njihovih izvora, interpretaciju i kontekst poruka, kao i vrednosti koje šalju mediji – pojašnjeno je.

Takođe, program "Nova pismenost" objavio je u maju ove godine nekoliko priručnika namenjenih nastavnicima, javnoj upravi, roditeljima, biznisima. Kako je navedeno, platforma "Medijska pismenost" služi kao mesto susreta svih onih koji žele da unapređuju svoje veštine medijske i informacione pismenosti, gde se razmenjuju znanja, dele iskustva i otvara društveni dijalog o ovim i srodnim važnim temama.

Digitalni marketing: Trendovi u 2023.

U periodu pandemije koja je imala veliki uticaj na sve segmente svakodnevnog života, digitalni marketing je doživeo ekspanziju pojavljujući se kao vrlo moćan vid marketinga, čiji se uticaj i dalje održava. S obzirom na to da je Internet postao glavni prostor za oglašavanje i poslovanje, brendovi se sve više oslanjaju na svoje digitalne strategije kako bi maksimalno iskoristili digitalne mogućnosti i unapredili svoje poslovanje.

Kako je digitalni marketing postao naša svakodnevica?

Neprestani razvoj tehnologije doprineo je rasprostranjenosti digitalnih medija toliko da danas svako može da pristupi informacijama bez obzira na to gde se nalazi. Ovo vlasnicima biznisa pruža lakše reklamiranje putem web lokacija i društvenih medija, a kroz različite alate oni mogu da vide da li je i koliko određena usluga ili proizvod zapravo tražen.

Pokretanje prvog banera 1993. godine označio je početak ere digitalnog marketinga. Nastanak web pretraživača Yahoo, zatim majkrosoftovog MSN-a i na kraju Google pretraživača, podstaklo je promene u digitalnom prostoru navodeći kompanije da optimizuju svoje web stranice kako bi u digitalnom svetu bili što bolje rangirani. Do 2004. godine u Sjedinjenim Državama Internet i marketing oglašavanje donelo je 2,9 milijardi dolara.

Dalji razvoj Interneta povećao je aktivnost i interakciju između njegovih korisnika. Kao rezultat toga došlo je do razvoja društvenih mreža koje su kompanije videle kao platformu za lakše plasiranje svojih proizvoda i brendova. Još jedan važan element u razvoju bio je nastanak Kolačića (Cookies), koji su danas kodirani kako bi se beležile uobičajene navike pregledanja i obrasci korišćenja Internet korisnika da bi se promocije, odnosno marketinške kampanje i ponude prilagodili upravo njima. To je označilo novo poglavlje za internet poslovanje.

Ovogaodišnje poslovanje u digitalnom marketingu

Slobodno možemo reći da je tržište digitalnog marketinga u godini koja je za nama bilo dinamično i pogođeno globalnim političko – ekonomskim uticajima. Na našu „sreću” uticaj na ovu granu kod nas nije bio prevelik, s obzirom na to da je ona i dalje u razvoju, ali je svakako bio osetan. Strah od recesije i inflacije svakako predstavljaju ozbiljan povod za strah. Pritisak na marketing i oprez pri ulaganju svakako su bili veliki i to se čak može navesti kao posledica pandemije, koja je pre trenutnog stanja svakako poremetila globalno poslovanje.

Ovo svakako jeste bila godina kvalitetnih kampanja, ali i godina društvenih platformi čija je popularnost enormno porasla zahvaljujući nešto drugačijem sadržaju od onog na koji smo navikli. Svakako, taj već zauzeti status je nešto što se neće promeniti u narednoj godini, ali ipak postoji otvoren prostor za pružanje boljeg korisničkog iskustva.

Očekivane inovacije digitalnog marketinga

U godini koja je na izmaku zatekli su nas trendovi koji su globalno preplavili svaku sferu poslovanja i oglašavanja na društvenim mrežama. Očekivano, mnoge kompanije imaju već razrađene marketinške planove za godinu koja je pred nama ili su u poslednjim fazama planova kako bi maksimalno povećali svoje rezultate i uticaj. Tome će im svakako doprineti novi trendovi, za koje se smatra da će ovladati digitalnom scenom.

Već duže vreme govori se o Metaverzumu, trendu koji opisuje razna virtuelna iskustva na mreži, koja se obično dešavaju u korelaciji sa drugima. Iako je još uvek eksperimentalan za većinu preduzeća, neki veći brendovi poput Nike već su zakoračili u metaverse iskustva. Veruje se da će, iako još uvek nema dodatnih informacija o povratnim ulaganjima, mnoge kompanije krenuti njihovim stopama i svakako uložiti u njega.

Jedan od trendova u poslednjih nekoliko godina je integrisanje veštačke inteligencije u marketinške kanale, od algoritama kojima se određuju postovi na društvenim mrežama koje pratite, do oglasa koji vam se prikazuju. Ujedno, zahvaljujući njoj je mnogo lakše povezati potrošače sa proizvodima koji odgovaraju njihovom interesovanju na osnovu njihovih virtuelnih aktivnosti. Svakako, ona pruža dosta olakšavajućih mogućnosti za sve aspekte digitalnih marketinških kanala koje firme koriste, te se očekuje da postane značajan deo poslovanja u narednom periodu.

Trend video sadržaja već duže vreme pokazuje efektivne rezultate kada je reč o oblasti digitalnog marketinga i očekuje se da se zadrži i u 2023. dobijajući još veću popularnost na online platformama.

Istraživanja pokazuju da klijenti dobro reaguju na video sadržaj, koji im dosta lako privlači pažnju. Ujedno, kratki video formati ulaze u alate za upravljanje društvenim medijima, tako da će kompanijama biti mnogo lakše da ih kreiraju.

Kolika je moć kratkog video formata dominantna, pokazuje fenomen Tik Toka, društvene mreže koja je za vrlo kratko vreme dostigla enormnu popularnost među korisnicima, koji su iskazujući svoju kreativnost počeli da saraduju sa renomiranim brendovima. Naravno, reklamiranje na ovim kanalima zahteva jedinstvenost, aktuelnost, kako bi na što bolji način podstakla interakcija sa ciljnom grupom.

Iako platforma LinkedIn postoji mnogo godina, tek je u skorijem periodu zabeležen njegov rekordan rast i očekuje se da će u naredne dve godine činiti čak 25% B2B (business to business) poslovanja. S obzirom da se očekuje da će kompanije koristiti ovu platformu za sopstveni rast, može se slobodno reći da će i ova platforma korisnicima pružiti još veće mogućnosti za kvalitetno poslovanje.

Optimizacija za Pretraživače (SEO) nastavlja da bude među glavnim trendovima kada je reč o oblasti digitalnog marketinga i u narednoj godini. Stvaranje većeg broja, najčešće nepotrebnog sadržaja neće biti dovoljno da privučete potencijalne klijente. Ažuriranje društvenih mreža i SEO treba da bude fokusirana na pružanje najkorisnijeg sadržaja korisnicima, odnosno fokusiranjem na kupca i unapređivanjem njegovog iskustva u saradnji sa kompanijom.

Očekivani trendovi u digitalnom marketingu svakako predstavljaju još jednu inovaciju koja će unaprediti ovu oblast poslovanja. Ipak, stručnjaci smatraju da ne bi trebalo u potpunosti potpasti pod trendove navodeći da web lokacija, SEO, Instagram, Facebook i e-mail i upravljanje postojećim korisnicima i dalje čini osnove biznisa i nesumnjivo doprinosi rezultatima u sferi digitalnog marketinga. Novi trendovi samo mogu da doprinesu bržem poslovanju boljih rezultata kroz već dobro poznate kanale komunikacije.

Kakva su predviđanja kada je u pitanju žensko preduzetništvo u Srbiji u 2023. godini?

Preduzetništvo je poslednju deceniju frekventna tema zbog neiscrpne mogućnosti da svoje ideje pretvorite u unosan posao. To bi značilo da ljubav prema nečemu, stručnost i iskustvo mogu dovesti do toga da radite svoj san. Da li biste mogli više poželeti? Bez obzira na široki spektar koje preduzetništvo obuhvata, žensko preduzetništvo ukazuje na značajan niz pobeda, poraza, kritika, napredovanja, mogućnosti i uspeha, a kao takvo u usponu je i u Srbiji. Krajem novembra ove godine iz Sektora za preduzetništvo Privredne komore Srbije rečeno je da je za sledeću godinu planirana snažnije podrška ženama preduzeticama. O čemu je tačno reč?

Šta je žensko preduzetništvo?

Preduzetništvo obuhvata nekoliko koraka. Najvažniji su (inovativna) ideja, organizovanje i pokretanje poslovanja.

Žensko preduzetništvo se odnosi na isto to, samo spremnost, hrabrost, odgovornost, upornost i vođstvo od strane žene. Kod organizovanja i pokretanja poslovanja važno je da, u ovom slučaju, žena poznaje sve tržišne prilike u vezi sa poslovanjem, svoju konkurenciju i da svoje znanje i iskustvo implementira u viziju i misiju.

Iako žene preduzetnice čine četvrtinu ukupnog broja privrednika u Srbiji, one se i dalje susreću sa otežanim okolnostima u svom funkcionisanju. Na primer, pri započinjanju biznisa, i nejednakim pravnim mogućnostima (jedna od najviše praćenih priča o mamama preduzeticama je u vezi sa njihovim porodijskom odsustvom u odnosu na mame zaposlene u javnim preduzećima).

Izazovi sa kojima se susreću žene preduzetnice

Verovali ili ne, lista je duža. Nesigurnost koja se javlja pre

i tokom realizovanja ideje nastaje usled saznanja o otežavajućim okolnostima, gde je jedna gore navedena. Usled dobro poznate priče o porodijskom odsustvu mama preduzetnica, tema o ženskom preduzetništvu u široj javnosti još uvek je rezervisana za tradiciju u kojoj dominira muškarac, a u kojoj balansiranje privatnog i poslovnog života pripada (najčešće) ženi.

Finansijska sredstva potrebna za dalja ulaganja i tekuće troškove lakše je (često) dobiti kada je u pitanju preduzeće u muškom vlasništvu. Usled ovakvih, a samo najzastupljenijih u javnosti, izazova – znanje koje žena poseduje olako će ostaviti sa strane i odustati.

Koja su moguća rešenja za 2023. godinu?

Situacija na kraju ove godine je ostavila ogroman prostor za predviđanja i diskusiju o tome kako će propisi u bliskoj budućnosti tretirati žene preduzetnice. Trenutno se one, iako vode svoje biznise, posmatraju kao nezaposlene, što im otežava da koriste svoja prava. S obzirom na to, ohrabrujuća je vest da su predlozi izmene Zakona o zdravstvenom osiguranju ušli u skupštinsku proceduru, rečeno je iz udruženja „Mame su zakon“, a preneli su mediji.

Kada su u pitanju državne institucije, njihova podrška i osluškivanje problema vrlo su značajni u procesu unapređenja situacije u ženskom preduzetništvu. Ministarstvo privrede, recimo, najavilo je za sledeću godinu snažniju podršku ženama preduzeticama pod nazivom „Žene su zakon“. Plan je na akcijama koje bi doprinele izjednačavanju prava mama preduzetnica sa mamama u stalnom radnom odnosu (ILI PRECIZNIJE, MOŽDA, SA ZAPOSLENIM ŽENAMA) kada je porodijsko odsustvo u pitanju.

Podsećamo da od 2021. godine Ministarstvo privrede sprovodi program finansijske podrške namenjen preduzeticama i mladima u početnoj fazi poslovanja, pa i onima koji tek žele da pokrenu svoj biznis. Ovaj program pomoći predstavlja kombinaciju bespovratnih sredstava iz budžeta i kredita Fonda za razvoj, o čijem uticaju na pomoć u ovoj priči sledi više u pasusu ispod.

Sa druge strane, finansijski benefiti (u obliku nepovratnih sredstava, kredita, besplatnih pravnih saveta, novčanih sredstava za nabavku opreme i sličnih olakšavajućih okolnosti) ogledaju se i u raspisanim javnim konkursima za koje je potrebno pratiti stranice, recimo, Pokrajinskog sekretarijata za privredu i turizam, predstaviti svoju ideju, budžet i aplicirati.

Do kraja decembra 2022. godine bilo je moguće aplicirati za dodelu bespovratnih sredstava u okviru Programa podsticanja razvoja preduzetništva kroz finansijsku podršku za žene preduzetnice i mlade u toj godini. Dakle, i sajt Fonda za razvoj bio je pravo mesto za praćenje aktuelnih programa za podsticanje ove vrste preduzetništva, a svakako je preporuka za informacije koje će pratiti novu godinu.

INTERVJU sa Igorom Kolakovićem,

POMOĆNIKOM DIREKTORA ZA TEHNIČKE
POSLOVE JVP „VODE VOJVODINE“

Javno vodoprivredno preduzeće "Vode Vojvodine" osnovano je Pokrajinskom skupštinskom odlukom o osnivanju Javnog preduzeća za gazdovanje vodama na teritoriji AP Vojvodine. Osnovne delatnosti JVP "Vode Vojvodine" su odbrana od poplava, odvodnjavanje, navodnjavanje, plovidba, zagađivači vode, ribarstvo, zaštićena prirodna područja i međunarodna saradnja u oblasti voda koja ima veliki značaj s obzirom na to da se Republika Srbija nalazi nizvodno u odnosu na većinu susednih država, kao i da, većina vodotokova na našoj teritoriji ima međunarodni karakter.

Razgovarali smo sa gospodinom Igorom Kolakovićem, pomoćnikom direktora za tehničke poslove JVP „Vode Vojvodine“ o benefitima elektronske dostave rešenja za odvodnjavanje, potom o kanalima za navodnjavanje u Vojvodini, kao i programu izgradnje sistema za navodnjavanje u Vojvodini preko Abu Dabi fonda. Gospodin Kolaković govorio je o planovima za narednu godinu, kao i očuvanju ribljeg fonda u ribolovnim vodama, jednoj od izuzetno važnih aktivnosti JVP „Vode Vojvodine“.

Rešenja za odvodnjavanje od sada su dostupna i preko eUprave. Koliko će elektronska dostava pojednostaviti i ubrzati komunikaciju sa obveznicima?

Prvo dostavljanje rešenja za naknadu za odvodnjavanje elektronskim putem, preko portala eUprava urađeno je krajem oktobra i to samo fizičkim i pravnim licima koja su u zakupu državnog poljoprivrednog zemljišta, a imaju registrovane naloge na portalu eUprava.

IZGRADNJA SISTEMA ZA NAVODNJAVANJE VEOMA JE VAŽNA ZA POLJOPRIVREDU U POKRAJINI

Budući da su rešenja za naknadu za odvodnjavanje za tekuću godinu već uručena, pravi benefiti elektronske dostave osetiće se tokom sledeće godine kada budu dostavljena rešenja za 2023. godinu. Imajući u vidu trenutni broj registrovanih korisnika na portalu eUprava, rešenja za naknadu za odvodnjavanje na ovaj način primiće gotovo 120.000 obveznika, što je preko 15 procenata ukupnog broja obveznika naknade za odvodnjavanje.

Automatska dostava pojednostaviće i ubrzati komunikaciju sa obveznicima i istovremeno izbeći mnoge probleme

na koje smo nailazili prilikom distribucije rešenja putem pošte. Za ova rešenja zakonom je predviđena lična dostava što znatno otežava distribuciju, jer ukoliko obveznici nisu u mogućnosti da preuzmu rešenje, članovi domaćinstva ne mogu to učiniti umesto njih.

Takođe, usled netačnih i neažuriranih adresa dolazi do problema sa neuspelim isporukama, što obveznicima stvara dodatnu obavezu odlaska u ekspozituru pošte ili u naše preduzeće radi preuzimanja rešenja. Elektronska dostava sve te probleme rešava i svako ko ima mogućnost prijavljivanja preko portala eUprave, u mnogome olakšava sebi. Iz tog razloga upućujem apel svima koji su u mogućnosti da to i učine, a do tada, naravno, obveznici koji nemaju nalog, rešenja će i dalje primati preko pošte.

Koliko se u Vojvodini kanali koriste za navodnjavanje?

Na teritoriji Vojvodine izgrađeno je više od 22.000 kilometara kanala koji mogu da služe za odvodnjavanje, navodnjavanje ili kao dvonamenski. Trenutno se za potrebe navodnjavanja okolnih poljoprivrednih površina koristi 1.600 kilometara, čija funkcija je samo za navodnjavanje ili dvonamenska.

Važno je napomenuti da ne mogu svi kanali koji postoje da se koriste za navodnjavanje, tj. da ne mogu svi kanali koji se nalaze u atarima da se pune vodom kojom bi se navodnjavale okolne oranice, pre svega zbog svog položaja, geometrije kanala, kote dna, kote obala itd.

Trenutno se u Vojvodini navodnjava oko 70.000 hektara obradivih površina.

Program izgradnje sistema za navodnjavanje u Vojvodini preko Abu Dabi fonda predstavlja važan korak. Možete li nam reći nešto više o ovim projektima?

Tačno je da program izgradnje sistema za navodnjavanje u Vojvodini preko Abu Dabi fonda predstavlja krupan korak u daljem razvoju navodnjavanja, racionalnom korišćenju vodnih resursa i širenju mogućih površina za navodnjavanje. Kroz naše investicione aktivnosti vodimo se strategijom razvoja, usmerenom na poboljšanje vodnih resursa u pokrajini.

Izgradnja sistema za navodnjavanje veoma je važna za poljoprivredu u pokrajini, a posebno u svetlu velikih klimatskih promena kojima smo svedoci.

U osmišljavanju koncepta dvonamenskog sistema navodnjavanja polazilo se od toga da svi korisnici koji poseduju zemlju duž kanalske mreže mogu direktno, tefonima, da se priključe na mrežu i navodnjavaju širinu od 400 metara sa obe strane kanala. Korisnici čije zemljište se ne nalazi direktno duž kanalske mreže moraju da isprojektuju i izgrade svoje vodozahvate kojima bi dopremili vodu do željene lokacije.

Koncept za regionalne hidrosisteme bio je da se na jedan region dovuče sva vodna infrastruktura koja će se staviti u funkciju navodnjavanja. Regionalni hidrosistemi su tehnički i tehnološki daleko kompleksniji od dvonamenskih. Abu Dabi fond obuhvata 3 faze. JVP „Vode Vojvodine“ je iz tog fonda do sada realizovalo 14 projekata ukupne vrednosti oko 18.300.000 evra. Trenutno je u završnoj fazi 5 projekata vrednosti 4.915.000 evra, u toku je 8 projekata vrednosti 19.070.000 evra, u procesu ugovaranja je projekat vrednosti 12.079.000 evra, dok se završava projektno-tehnička dokumentacija za projekat vrednosti 7.636.000 evra.

Kada svi radovi budu završeni, biće omogućeno navodnjavanje na oko dodatnih 100 hiljada hektara poljoprivrednog zemljišta.

Sve ove brojke govore o kontinuiranom investiranju u vodoprivredni sistem u Vojvodini. JVP „Vode Vojvodine“ nastaviće da se efikasno i odlučno stara o vodnim resursima kako bi se na najbolji način održao ovaj složeni sistem.

Svi ovi projekti predstavljaju početke svojih regionalnih sistema za navodnjavanje, tako da će se u budućnosti oni samo još više razvijati. Po vrednostima jasno je da ovo

ne bi mogli da isfinansiramo od sopstvenih sredstava, te nam je Abu Dabi fond od velikog značaja.

Koji su Vam planovi za naredni period?

U narednim godinama pored održavanja postojećih vodnih objekata izuzetno nam je važno da pristupimo razvijanju započetih regionalnih sistema čime bi se povećale površine koje mogu da se navodnjavaju, što nam je u sušnim godinama poput ove od izuzetnog značaja.

Takođe, JVP „Vode Vojvodine i nadležni Pokrajinski se-

kretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo planiraju da pristupe projektovanju i radovima kako bi jednonamenski sistemi za odvodnjavanje postali dvo-namenski i samim tim upotrebili što više postojeće infrastrukture za potrebe navodnjavanja, ali i u borbi protiv sve izraženijih suša.

Očuvanje ribljeg fonda na našim ribolovnim vodama je od izuzetne važnosti.

Upravo tako... I to je postala jedna od izuzetno važnih aktivnosti JVP „Vode Vojvodine“. Preduzeli smo odlučne korake u poslednje dve godine kako bismo sprečili krivolov na vodama koje su u našoj nadležnosti. To ne podrazumeva samo pojačan nadzor, već i nabavku nove, moderne opreme za naše ribočuvare, prvenstveno čamac i terenskih vozila, tako da oni mogu konačno da pariraju ribokradicama. U toku je formiranje monitoring centra za praćenje dešavanja na ribolovnim vodama, jedinstvenog u regionu, gde će se uz pomoć savremene opreme dvadeset četiri sata nadzirati ribolovne vode.

Ove mere su već dale rezultate i možemo reći da smo samo od početka ove godine do oktobra, dakle za samo devet meseci, zaplenili oko 53,6 kilometara mreže, 6 plovila i 164 komada raznog nedozvoljenog alata.

U borbu protiv ribokrađe uključili smo i obične građane, tako što smo pokrenuli akciju ribočuvar – volonter i, za sada, podelili 27 takvih legitimacija.

Istovremeno, JVP „Vode Vojvodine“ preduzelo je niz mera koje će doprineti obnovi ribljeg fonda. Na našu inicijativu, zabranjen je privredni ribolov na 19,5 kilometara šire gradske zone na području Grada Novog Sada. Uspeli smo da postepeno povećamo količinu riblje mlađi kojom poribljavamo naše ribolovne vode u okviru redovnih godišnjih akcija. Ove godine, poribljavanje je planirano sa 18,5 tona riblje mlađi autohtonog vretenastog šarana.

Zašto mladi odlaze iz Srbije

Mladi migranti čine jedanaest odsto međunarodne migrantske populacije, i iako nema zvaničnih podataka koliko je njih napustilo Srbiju, istraživanje profesorke Danice Šantić sa Geografskog fakulteta u Beogradu ukazuje na jasne razloge zašto oni emigriraju.

Danica je istraživanje predstavila na panelu „Zašto mladi ljudi odlaze iz Srbije i pod kojim uslovima bi se vratili?“, održanom u okviru godišnje ReIntegrate 2022 konferencije koju je organizovao Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

Istraživanje je pokazalo da su najčešći uzroci odlaska iz zemlje na prvom mestu nepovoljna ekonomska situaci-

ja, zatim bolje plaćeni poslovi. Na trećem mestu našao se odgovor da „ne postoji konkretan uzrok“, a na četvrtom je nemogućnost pronalaska posla.

Čak 22,6 odsto ispitanika navelo je da su šanse za odlazak veoma velike, 27,6 odsto da su velike, 26,6 odsto njih reklo je da su šanse male, 9,4 veoma male, a 13,7 odsto njih ne razmišlja o odlasku iz zemlje.

Govoreći o profilu potencijalnog migranta u Srbiji, Šantić je navela da je reč o muškarcu starosti između 20 i 24 godine, koji živi u gradu u zajednici sa roditeljima ili kao podstanar. On ima završenu srednju ili višu školu, neoženjen je i nezaposlen i ima rođake ili prijatelje u inostranstvu.

Oni koji ostaju kao glavne razloge navode na prvom mestu porodicu i prijatelje, zatim rešeno stambeno pitanje, a na trećem mestu je patriotizam i osećaj pripadnosti. Šantić ističe da mladi ljudi treba da imaju ključnu ulogu u donošenju odluka, ostvarivanju svojih prava i većih mogućnosti i da zahtevaju da budu među kreatorima i donosiocima odluka.

Marija Bogdanović, vođa globalnih programa Nemačke razvojne saradnje „Migracije za razvoj” (PME) i „Migracije i dijaspora” (PMD), istakla je da su razvojni projekti kojima bi se omogućio ostanak mladih u zemlji ili njihov povratak nakon školovanja i usavršavanja jedan od fokusa GIZ u okviru ovih programa.

„Kroz PME i PMD programe radimo na jačanju kapaciteta mladih, a oni iz ugroženih kategorija, mogu da se obrate centru DIMAK ukoliko im je potrebna pomoć pri zapošljavanju ili samozapošljavanju, zatim psiho-socijalna pomoć, pomoć pri prikupljanju ličnih dokumenata i slično”, navela je Bogdanović. „Visokokvalifikovanim mladim osobama, koji rade ili se usavršavaju u Nemačkoj, GIZ pruža podršku pri povratku i zapošljavanju u matiči”.

Nemački informativni centar za migracije, stručno obrazovanje i karijeru (DIMAK) radi u okviru pomenuatih programa „Migracije za razvoj” i „Migracije i dijaspora”. Programe u Srbiji sprovodi GIZ u saradnji sa Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Nacionalnom službom za zapošljavanje i Komesarijatom za izbeglice i migracije, a finansira nemačko Savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj.

Istraživanje Danice Šantić „Odlazak iz Srbije: Aspiracije, namere i pokretači migracija mladih” objavila je fondacija Friedrich-Ebert-Stiftung.

INTERVJU sa Ana Marijom Lekin,

predsednicom Skupštine opštine Nova Crnja

Posvećeni smo dugoročnom poboljšanju uslova života u našoj opštini

Opština Nova Crnja nalazi se u Srednjobanatskom okrugu i pored Nove Crnje, opštinskog centra, obuhvata i naselja: Aleksandrovo, Toba, Vojvoda Stepa, Srpska Crnja i Radojevo. Centar opštine Nova Crnja, na reci Stari Begej i Begejskom kanalu, je tipična naseobina oformljena naseljavanjem u 18. veku.

Osnovna delatnost velikog broja stanovnika Nove Crnje je danas poljoprivreda i većinu poljoprivrednog zemljišta čine oranice, dok su voćnjaci i vinogradi manje zastupljeni. Razvijeno je i stočarstvo.

Za naš portal govorila je Ana Marija Lekin, predsednica Skupštine opštine Nova Crnja o podsticaju poljoprivrednoj proizvodnji koji opština obezbeđuje za poljoprivrednike, kao i o programima kojim opština podstiče mlade da ostanu na selu. Razgovarali smo i o nedavno potpisanoj Povelji o bratimljenju između opštine Nova Crnja i opštine Jezero.

Po broju odobrenih zahteva za kupovinu seoskih kuća sa okućnicom, opština Nova Crnja je na prvom mestu u Srbiji u odnosu na broj stanovnika. Ana Marija Lekin nam je otkrila šta je sve doprinelo takvom rezultatu, a govorila je i o turističkim potencijalima ove opštine, kao i planovima za naredni period.

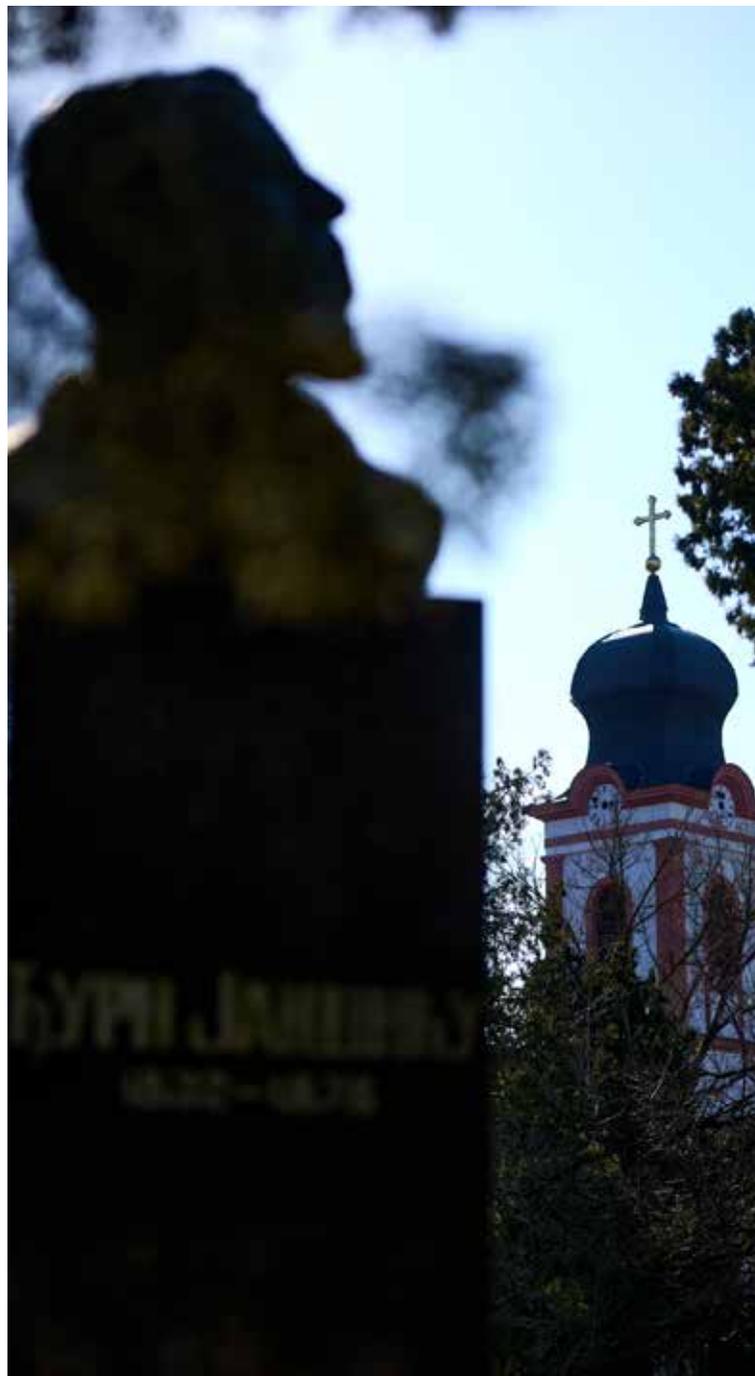

Početak godine potpisana je Povelja o bratimljenju između opštine Nova Crnja i opštine Jezero. Možete li nam reći nešto o ovoj saradnji?

Povelja o bratimljenju između opštine Nova Crnja i opštine Jezero iz Republike Srpske potpisana je kao rezultat prethodnih, izuzetno produktivnih, susreta delegacija ove dve lokalne samouprave. Prvi susret odigrao se na našu inicijativu, a na preporuku Pokrajinskog sekretara za privredu i turizam, dr Nenada Ivaniševića. I to prilikom posete naše Turističke organizacije Banjaluci, gde su tada održani Dani Vojvodine. Načelnica Jezera je prihvatila predlog za susret, a s obzirom da se radi o malim opštinama, vrlo brzo smo prepoznali sličnosti u načinu funkcionisanja, problemima sa kojima se susrećemo, potrebama stanovništva... Jedna od bitnih spona naše dve opštine, sigurno je činjenica da je mnogo stanovnika iz Nove Crnje poreklom iz bliže i dalje okoline Jezera, čiji su preci doseljeni u ove krajeve nakon Drugog svetskog rata. Tako se rodila ideja o projektu "Naša kuća", koji bi omogućio stanovnicima da bez plaćanja troška smeštaja turistički borave u pobratimskoj opštini. Zamisao je da svako opremi po jednu kuću u svom tradicionalnom stilu i tu obezbedi određen broj smeštajnih kapaciteta, koji bi se koristili po principu zakazivanja termina. U nepopunjenim terminima, smeštajni kapaciteti bi se izdavali ostalim turistima, uz nadoknadu, što omogućava da projekat bude dugoročno održiv, jer bi se ta dodatna sredstva koristila za održavanje objekata. Ovim projektom će obe opštine poboljšati svoju turističku ponudu, povećati svoje smeštajne kapacitete, a građanima omogućiti da bez velikih izdataka, uživa u divnoj prirodi Jezera ili onome što nudi naš lep Banat. U narednom periodu očekujemo početak dogovora sa Fondom za izbegla i raseljena lica i Pokrajinskim sekretarijatom za privredu i turizam oko preduzimanja konkretnih koraka za početak realizacije projekta.

Činjenica je da se veliki broj domaćinstava u opštini Nova Crnja bavi poljoprivredom. Opština već treću godinu podstiče poljoprivrednu proizvodnju i zainteresovanost je iz godine u godinu sve veća. Koji su bili uslovi za konkurisanje?

S obzirom da je poljoprivredno zemljište najveće prirodno bogatstvo naše opštine i da je to osnovna delatnost velikog broja naših stanovnika, prepoznali smo potrebu da pomognemo, najpre onima koji su tek otpočeli da se bave poljoprivredom, i to za sektor proizvodnje žita, industrijskog i krmnog bilja, zatim sektor voćarstva, vinogradarstva, povrtarstva i cvećarstva i za sektor pčelarstva. Ukupan iznos za realizaciju konkursa je bio 3 miliona dinara, i to za prvi sektor 1,6 miliona, drugi 1 milion i za treći

400 hiljada dinara. Maksimalan iznos koji je svaki korisnik mogao da dobije je 100 hiljada dinara. Uslovi za konkurisanje bili su postojanje aktivnog poljoprivrednog gazdinstva, prijavljeno boravište i gazdinstvo na teritoriji opštine Nova Crnja i da nije po ovom Konkursu dobijao sredstva u prethodne dve godine. Kriterijumi za rangiranje korisnika su bili takvi da je prednost data manjim poljoprivrednim gazdinstvima, odnosno najviše bodova su imala gazdinstva koja imaju upisanih do 3 ha. koja su se primarno bavila poljoprivredom, odnosno koja nisu imala stalno zaposlene članove u domaćinstvu, zatim mlađim nosiocima gazdinstava, do 40 godina i višečlanim domaćinstvima, sa 4 i više člana. Sistem bodovanja je bio potpuno transparentan i objavljen u samom tekstu Konkursa, tako da je svaki podnosilac unapred mogao da izračuna svoje bodove.

Po broju odobrenih zahteva za kupovinu seoskih kuća sa okućnicom, Opština Nova Crnja je na prvom mestu u Srbiji u odnosu na broj stanovnika. Šta je sve doprinelo takvom rezultatu?

Kada je Ministarstvo za brigu o selu raspisalo ovaj konkurs, naša lokalna samouprava uvidela je mogućnost za rešavanje stambenog pitanja za veliki broj porodica, ali i mogućnost da se zbog povoljnih cena nekretnina zainteresuje i neko iz grada i otpočne svoj život u Novoj Crnji. Na inicijativu zamenika predsednika opštine, Dragana Daničića, oformljen je tim, koji je bio na raspolaganju za sva pitanja i nedoumice zainteresovanih građana. Oni su praktično bili spona između Ministarstva i stanovništva, što je veoma olakšalo prikupljanje dokumentacije i ubrzavanje cele procedure. Zahvaljujući njihovoj efikasnosti 2021. godine u opštini Nova Crnja kupljeno je 26 kuća preko ovog konkursa, a ove godine 22.

Na koji način podstičete mlade da ostanu na selu? Da li postoje neki programi koje organizuje Opština Nova Crnja.

Programi kao što su ovi prethodno navedeni, podsticaji za mlade poljoprivrednike, pomoć pri apliciranju za konkurse

za kupovinu kuća sa okućnicom, zapravo su usmereni na to da se mladi ljude zadrže na selu. Trudimo se da u okviru svojih mogućnosti pokrijemo sve oblasti i sve vrste aktivnosti. Svake godine raspisujemo konkurse za dodelu stipendija najboljim učenicima i studentima, ali i za dodelu jednokratne finansijske pomoći. Takođe, u potpunosti finansiramo prevoz autobusima učenicima koji pohađaju našu srednju školu. U značajnoj meri se subvencionišu i mesečna karta za učenike koji se školuju u srednjim školama i na fakultetima u Kikindi, Zrenjaninu, Senti ili Subotici. Prateći savremene trendove, ove godine je u našoj srednjoj školi otvoren novi smer, elektrotehničar informacionih tehnologija, što treba da podstakne buduće srednjoškolce da baš ovde nastave školovanje.

A da li je trend povratka mladih u manje sredine aktuelan i u Novoj Crnji?

Manje sredine imaju određene nedostatke u odnosu na gradske, ali sasvim sigurno imaju i brojne prednosti. Verujem da su mladi ovo počeli da prepoznaju, a naš je zadatak da radimo na tome da u opštini Nova Crnja iz godine u godinu poboljšavaju uslovi za život. Sa tim ciljem imamo u planu otvaranje nekoliko manjih proizvodnih pogona, što znači i otvaranje novih radnih mesta, kompletno reno-

viranje Domova kulture, obezbeđenje pijaće vode visokog kvaliteta, rad na infrastrukturi cele opštine, širenje ponude kulturnih i zabavnih sadržaja...

Broj posetilaca Opštine Nova Crnja raste. Kakva je turistička ponuda Opštine Nova Crnja? Šta je to što privlači turiste?

Sa formiranjem Turističke organizacije u našoj opštini je počelo ozbiljnije da se radi i na promociji turističkih potencijala, koji su do sada bili prilično zapostavljeni. Srpska Crnja je rodno mesto jednog od najvećih srpskih pesnika i slikara, Đure Jakšića. Njegova rodna kuća je pretvorena u spomen kuću i otvorena je za posetioce svakog dana. Jedan deo kuće predstavlja autentičnu banatsku kuću iz perioda kada je živeo Đura, a u jednoj prostoriji su izložene replike njegovih najvećih umetničkih dela. Takođe, ovde se mogu videti i slike koje nastaju na likovnoj koloniji, koja se održava početkom juna, tokom trajanja Liparskih Večeri. U okviru ove manifestacije dodeljuje se nagrada za najbolju knjigu poezije u prethodnoj godini, a posetioci imaju prilike da uživaju u brojnim predstavama, književnim večerima, monodramama, poetskim večerima. Mnogi od ovih programa odvijaju se u dvorištu Đurine kuće, i verujte mi, lipa nigde ne miriše tako lepo, kao tu, uz vino, štrudle s makom i tamburaše. Jedna od najvećih turističkih atrakcija opštine Nova Crnja, svakako je dvorac Nojhauzen, sagrađen krajem Drugog svetskog rata, po nalogu nemačkog generala Franca Nojhauzena, za potrebe lova i odmora. Dvorac spada u jedan od najočuvanijih na teritoriji Vojvodine, zdaje je u potpunosti ostalo autentično, i trenutno se koristi kao najveći smeštajni kapacitet sa tridesetak ležaja koje poseduje, u 5 apartmana i 9 soba. U crkvi Sv. Prokopija u Srpskoj Crnji nalazi se ikonostas koji je oslikao Đura Jakšić, a povodom hramovne slave, 21. jula, organizujemo manifestaciju "Boemske noći", gde je zagarantovan provod na brojnim koncertima, takmičenjima u kujanju i drugim zabavnim sadržajima, koji privlače svake godine sve veći broj posetilaca. I sva ostala naselja u opštini imaju svoje turističke bisere, pa tako u Radojevu postoji etno-kuća uređena u tradicionalnom banatskom stilu, gde možete probati sve specijalitete koje su naše bake ovde pravile, u Vojvoda Stepi i Aleksandrovu, imate priliku da pecate na jezerima koja su bogata ribom i čujete deo istorije, ispred dobrovoljačke kapije, o naseljavanju dobrovoljaca iz Prvog svetskog rata, koji su oformili ova naselja i nazvali ih po Vojvodi Stepi Stepanoviću i Kralju Aleksandru I Karađorđeviću. Nudimo mnogo toga, ali takođe imamo još mnogo prostora za napredovanje i usavršavanje u ovoj oblasti.

Kakvi su Vam planovi za narednu godinu?

Naredna godina treba da bude u znaku konačne realizacije kapitalnih projekata koje sam već pomenula, vezanih za snabdevanje vodom i saniranje Doma kulture, a nadamo se i otvaranju pogona za proizvodnju bio gasa i pogona za proizvodnju drvenih gajbica i paleta. U planu je i izgradnja solarnog parka, zatim treća faza na izgradnji mini akva parka, sanacija divljih deponija, ali i ponovno sprovođenje konkursa, koji su prethodne godine dali odlične rezultate. Posvećeni smo dugoročnom poboljšanju uslova života u našoj opštini, a naredna godina će biti još jedan korak napred, ka tom cilju.

INTERVJU sa dr Nenadom Ivaniševićem, pokrajinskim sekretarom za privredu i turizam

Koji potencijali Vojvodine nisu dovoljno iskorišćeni ili su zapostavljeni?

Prema podacima Privredne komore Vojvodine, za prvih pet meseci ove godine u Vojvodini je zabeležen 89,9 odsto veći broj gostiju nego u istom periodu prošle godine, od toga su 42 odsto bili gosti iz inostranstva. Ukupan broj noćenja povećan je za 50,4 odsto. Ovi podaci pokazuju da je turizam uspeo da se oporavi, čak i u odnosi na 2019. godinu.

O tome kakva je trenutna situacija na teritoriji AP Vojvodine u sektoru turizma, potencijalima Vojvodine koji nisu dovoljno iskorišćeni ili su zapostavljeni, kao i o konkursu „Najbolje iz Vojvodine“, govorio je dr Nenad Ivanišević, pokrajinski sekretar za privredu i turizam. Ivanišević je nedavno učestvovao na stručnoj tribini „Profesija bez rodni stereotipa“, te se u intervjuu osvrnuo i na ovaj projekat, kao i na prvi Turistički samit Vojvodine.

Gospodine Ivaniševiću, prošle godine je raspisan konkurs za dodelu oznake kvaliteta "Najbolje iz Vojvodine". Recite nam nešto više o konkursu?

Važno je istaći da je na inicijativu Pokrajinskog sekretarijata za privredu i turizam, uz podršku Pokrajinske vlade, ponovo uspostavljena oznaka kvaliteta, koja nosi već prepoznatljiv naziv „Najbolje iz Vojvodine“ i koja govori o kvalitetu proizvoda, te gde je i kako nastao, i time na najbolji način promovise određeno područje. Do sada su taj znak nosili uglavnom prehrambeni, industrijski i zanatski proizvodi, dok je novim konceptom ova oznaka proširena na turističke usluge i destinacije. Znak se upotrebljava za obeležavanje prirodnih, poljoprivrednih, zanatskih, industrijskih i proizvoda domaće radinosti, a činjenica da je dodeljen određenom proizvodu ili za kvalitet usluge u turizmu, potvrđuje da je on ušao u porodicu najkvalitetnijih proizvoda i usluga, a uz veoma stroge primene kontrole kvaliteta. Ipak, mnogo više bi trebalo učiniti na polju veće upotrebne i praktične vrednosti proizvoda koji ovaj znak nosi, dok samo proširenje delokruga na usluge u sektoru turizma, verujem da će podstaći turističke delatnike da kvalitet svojih usluga podignu na viši nivo, koji će zadovoljavati propisane kriterijume.

Ovim projektom se još od 2004. godine kada je znak ustanovljen, prepoznaje i nagrađuje najbolji proizvod, usluga i poslovanje, a svi nagrađeni proizvodi zadovoljavaju evropske norme kvaliteta proizvoda - poseduju sertifikat HACCP i standard ISO. Ovim projektom ćemo zasigurno pomeriti granicu ustanovljenja kvaliteta proizvoda, fokusirajući se na domaću privredu i proizvodnju, kao i na uslužnu delatnost vojvođanskih privrednika. Pravna lica, preduzetnici, fizička lica ili drugi proizvođači ili pružaoci usluga, organizatori programa i manifestacija sa sedištem na teritoriji AP Vojvodine, imaju priliku da ovom prestižnom oznakom krunišu svoj rad i poslovanje, a u prethodnoj godini je Znak ponelo 18 korisnika, i to osam u kategoriji proizvodi, dve u kategoriji usluge i još osam u kategoriji programa ili manifestacija.

Na prošlogodišnjem konkursu, koji je raspisan 31. maja i trajao do 31. jula 2022. godine, pravo učešća na Konkursu imala su pravna lica, preduzetnici, fizička lica ili drugi organizacioni oblici koji se bave proizvodnjom roba ili pružanjem usluga, odnosno organizatori programa i manifestacija, koji imaju sedišta ili prebivalište na teritoriji AP Vojvodine. Opređenje Sekretarijata je da zajedno sa Jugoinspektorom i Turističkom organizacijom Vojvodine, istakne regionalno poreklo i kvalitet proizvoda, usluga i manifestacija. To radimo upravo da bi pokazali da imamo

čime da se ponosimo i u Srbiji i AP Vojvodini i kako bi dobitnicima ovog tzv. priznanja mogli da pomognemo oko plasiranja svojih proizvoda i usluga. Ovim jasno pokazujemo da želimo da promovise najbolje od najboljih. Za ovu namenu izdvajamo 10 miliona dinara.

Šta ovakvi konkursi znače za Pokrajinu?

Kroz ovu kampanju promovisati i prošlogodišnji dobitnici oznake, a uz pomoć Sekretarijata, jer oznaka „Najbolje iz Vojvodine“ znači da je korisnik ispunio najrigoroznije uslove Jugoinspekta i TOV-a. Proizvođači su i u 2022. godini imali pravo učešća za određeni proizvod koji se po načinu proizvodnje, kvalitetu, hemijskom sastavu, fizičkim, mikrobiološkim i organoleptičkim svojstvima, korišćenim sirovinama ili sastojcima, ili, pak, prema nekoj drugoj karakteristici jasno razlikuje od drugih proizvoda iste kategorije. Ono što je takođe ključan kriterijum jeste da su proizvodi proizvedeni od osnovne sirovine koja potiče sa teritorije Vojvodine.

Slični su kriterijumi i za pružaoce usluga koji mogu da steкну pravo na korišćenje znaka za određenu uslugu koja se po kvalitetu razlikuje od drugih usluga iste kategorije. Proizvodi ili usluge moraju da ispunjavaju uslove propisane referentnim dokumentima o proizvodnji i uslugama i njihovom stavljanju u promet, da zadovolje zahteve (NASSR) standarda, da imaju profesionalno dizajniran vizuelni identitet, dok organski proizvodi moraju da imaju sertifikat za organsku proizvodnju.

Sa druge strane, organizatori imaju pravo učešća za manifestaciju ili program koji se po svojim karakteristikama, načinu održavanja, korišćenju resursa, originalnosti, ciljevima, kao i prema rezultatima u oblastima delovanja jasno razlikuju od drugih programa ili manifestacija iste sadržine i organizuju se na teritoriji Vojvodine. Tema manifestacije bi trebalo da je vezana za privredu i turizam, da se u kontinuitetu održava najmanje dve godine, kao i da se program ili manifestacija održavaju najmanje jedan dan.

Oznaka „Najbolje iz Vojvodine“ se dodeljuje na tri godine, a nadzor se sprovodi svake godine.

Kakva je trenutna situacija na teritoriji AP Vojvodine u sektoru turizma?

Prema podacima Privredne komore Vojvodine, za prvih pet meseci ove godine u Vojvodini je zabeležen 89,9 odsto veći broj gostiju nego u istom periodu prošle godine,

od toga su 42 odsto bili gosti iz inostranstva. Ukupan broj noćenja povećan je za 50,4 odsto. Ovi podaci pokazuju da je turizam uspeo da se oporavi, čak i u odnosu na 2019. godinu. Ali, mi hoćemo da i dalje napredujemo. Sinergija svih činilaca koji se bave turizmom jeste nešto što karakteriše naš zajednički rad, a rezultati su statistički pokazatelji u turizmu AP Vojvodine. Posebno me raduje što su gosti iz Srbije ostali u Srbiji i spoznali svoju zemlju. Ulaganjem Pokrajinskog sekretarijata za privredu i turizam u iznosu od preko pola miliona dinara u proteklom periodu u podizanje turističkih kapaciteta na teritoriji AP Vojvodine svakako je omogućilo domaćim turistima da dođu u Vojvodinu, te da se u nju i vrate, kao što to čine i strani turisti, što pokazuje povećanje broja istih od oko 200 odsto u odnosu na proteklu godinu. Aktuelni pokazatelji i predviđanja stručnjaka pokazuju da će 2022. godina biti mnogo bolja od 2019. godine koja se uzima kao referentna godina u pogledu turizma.

Postoji jasna vizija Sekretarijata u pogledu rastućeg turizma na domaćoj turističkoj sceni, a sve zahvaljujući kako realizaciji strategija, tako i angažovanosti ljudi koji jesu nosioci tog poslovanja, ali je svakako potrebno sagledati sve probleme, te rešavati one na koje mi, kao pojedinci, imamo uticaj, a sistemski rešavati sve ono što gradi jednu poslovnu strukturu, idući u korak sa privredom i njenim tokovima, sa trendovima.

Koji potencijali Vojvodine, po vašem mišljenju, nisu dovoljno iskorišćeni ili su zapostavljeni?

Nedovoljno iskorišćeni potencijali nalaze se prevashodno u verskom, kulturološkom, ruralnom, vinskom, ali i lovnom i ciklo turizmu. Verski turizam predstavlja veliko bogatstvo kojim Vojvodina raspolaže, imajući u vidu da su sve religije zastupljene upravo u Vojvodini. Pored toga, Sremski Karlovci su svakako poseban biser turističke ponude Vojvodine, te su u toku mnogobrojne aktivnosti i projekti, poduhvati koji će znatno uticati na unapređenje i razvoj svih vidova turizma u ovoj lokalnoj samoupravi. Lovni turizam u Vojvodini godinama funkcionise, ali javnost sa tim nije dovoljno upoznata, stoga Sekretarijat takođe nastoji da osmisli koncepti pružanja podrške razvoju ovog oblika turizma. Analize naših istraživanja su pokazale da građani Vojvodine, kao i ostataka Republike Srbije, ne znaju kojim turističkim potencijalima raspolaže Vojvodina. Stoga sa Turističkom organizacijom Vojvodine, kao krovnom organizacijom koja se bavi turizmom u pokrajini, nastojimo da udružimo i uložimo sredstva u digitalni marketing, odnosno u promociju lokalnih turističkih organizacija i na taj način povećamo vidljivost njihove

turističke ponude. Ideja jeste upravo osnivanje lokalnih turističkih organizacija u jedinicama lokalne samouprave gde ih nema, kao i osnaživanje postojećih turističkih organizacija na lokalnu. Upravo zbog toga je važno obilaziti lokalne samouprave i mikrodestinacije, kako bi se uverili u sve lepote, resurse, ali i probleme i poteškoće sa kojima se privrednici i turistički poslenici suočavaju, te na taj način što bolje i efikasnije kreirati podsticajne mere kojima bi na najbolji mogući način podržali privredu i oblast turizma.

Ideja Pokrajinskog sekretarijata za privredu i turizam jeste da upravo lokalne turističke organizacije budu nosioci turizma na lokalnu, u okviru sopstvenih mikrodestinacija, a u saradnji sa krovnom Turističkom organizacijom Vojvodine i resornim Sekretarijatom, koji će, kao sastavni deo mreže lokalnih turističkih organizacija u Vojvodini, predstavljati ozbiljan mehanizam za privlačenje stranih, ali i domaćih turista.

Sve nas povezuje istorija, tradicija, gastronomija, geografija, a ponajviše ljudi, bez kojih nema ni turizma, niti proizvoda. Turistički proizvod nije sada samo kombinacija različitih proizvoda i usluga, koje se nude prevashodno na destinacijskom nivou, na mikrolokacijama. Najdragoceniji turistički resurs je upravo čovek, ali sada taj čovek ostaje bez posla usled neodrživosti ponude, što kapaciteta, što usluga.

Zasigurno će se resursi Sekretarijata u pogledu turizma usmeravati ka i dalje nedovoljno iskorišćenim potencijalima u Vojvodini, a to su različitost, multikulturalnost, multietničnost i multikonfesionalnost, ovaploćeni u mentalitetu njenih žitelja. Nadaleko čuvene vinarije, čarde, salaši, versko i kulturno nasleđe, Fruška gora i njeni manastiri, Grad Novi Sad sa Petrovaradinskom tvrđavom i Podgrađem, Sremski Karlovci, Grad Vršac sa Vršačkim bregom, okolnim belocrkvanskim jezerima i Deliblatskom peščarom, i dalje predstavljaju turističke destinacije od izuzetnog značaja, dok su reke Dunav, Tisa, Sava i mreža unutrašnjih kanala, koji čine vaskularni sistem Vojvodine, jedinstveni doživljaji svakog domaćina i gosta.

Ono što bi i dalje moglo da definiše i menja celokupan imidž Vojvodine jeste ozbiljniji i ujednačeniji pristup brendiranju Vojvodine kao takve i njenih proizvoda, uz neizostavni proces sertifikovanja i standardizacije pomenutih resursa, kao i njihova medijska promocija. Bogatstvo različitosti jedne sredine poput Vojvodine, u mnogome utiče na percepciju umetnosti, kulture.

Možete li nam reći nešto više o projektu „Profesija bez rodnih stereotipa“..?

Udruženje naučnica Srbije „SRNA“, koje broje već 73 članice, uspešne žene kako na profesionalnom tako i na ličnom planu, a povodom Nacionalnog dana rodne ravnopravnosti, organizovalo je tribinu na temu „Profesija bez rodnih stereotipa“, u saradnji sa Pokrajinskim sekretarijatom za privredu i turizam i sa Visokom školom strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Novom Sadu. Protekle godine, Vlada Republike Srbije usvojila je odluku o ustanovljenju Nacionalnog dana rodne ravnopravnosti, koji će se svake godine obeležavati 11. juna. Na ovaj način, poslata je poruka da je rodnu ravnopravnost i položaj žena u Srbiji potrebno očuvati i unaprediti, kako bi svi imali jednake mogućnosti za rad, prosperitet i kvalitet života, što stvara preduslov da je rodna ravnopravnost razvojna pojava koja podrazumeva učešće i moć da se dela bez predsrasuda.

U saradnji sa Visokom školom strukovnih studija za obrazovanje vaspitača u Novom Sadu, Udruženje SRNA nastoji da istraži, kako kažu „koliko različitost u području rodnosti može biti ohrabrujući ili ometajući faktor prilikom izbora profesija koje još uvek imaju rodni stereotip“. Zastupljena je percepcija da postoje činjenice o različitostima koje su se do skoro percipirale kao nepremostive i da još uvek postoje profesije koje su dominantno „muške“ odnosno „ženske“. Sama tribina je organizovana u okviru projekta „Jačanje interesovanja i kapaciteta učenica srednjih škola za STEM profesije i preduzetništvo“ uz podršku Pokrajinskog sekretarijata za privredu i turizam i Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice.

Kao učesnik sam istakao da je potrebno dati svima mogućnost da imaju iste šanse i polazne osnove, bez obzira na rodne, etničke, verske i druge odlike, sklonosti i opredeljenja. Važno je šta se prenosi u kući prilikom odrastanja, percepcija stereotipa, koji u većini slučajeva na našem području počinju od pošalica i viceva, čime se stvaraju uvreženi stereotipi koji neretko kreiraju mišljenja, stvarajući predubeđenja koja utiču na našu stvarnost i nečije mogućnosti i polazne osnove.

KAKAV VAZDUH UDIŠEMO

Svetski dan čistog vazduha, po ekološkom kalendaru, obeležava se 3. novembra. Čak 95 % svetske populacije udiše vazduh koji ne zadovoljava normative i standarde propisane od strane Svetske zdravstvene organizacije (SZO). S tim u vezi, zagađenje vazduha predstavlja jedno od najvećih rizika po zdravlje ljudi.

Zbog čega dolazi do zagađenja

Glavni uzročnici zagađenja vazduha su industrija, termo-energetski sektor, saobraćaj, poljoprivreda, ali i individualna ložišta u zimskom periodu. Pokrajinski sekretariat za urbanizam i zaštitu životne sredine zagađenje vazduha meri na sedam mesta u Vojvodini, a u gradu Novom Sadu ih ima pet. Nadležne instance o zagađenju u Vojvodini mogu da govore samo u odnosu na podatke

sa tih mernih stanica, tako prema poslednjem izveštaju Agencije za zaštitu životne sredine u zoni Vojvodine vazduh je bio čist i neznatno zagađen. Javnost i struka smatraju da su ovi podaci rezultati nedovoljnog monitoringa kvaliteta vazduha i da bi stoga trebalo unaprediti merenja, kako bi podaci bili u potpunosti validni i verodostojni. A u javnosti je uvek prisutno i pitanje kako da se o stanju stvari građani najbolje i najkvalitetnije informišu. Jedno je sigurno: čim počene grejna sezona, priča o zagađenju vazduha je aktuelna. Možda je i ključ u toj rečenici, pričamo o tome samo kada krene zagađenje i kad je ono osetno ali i vidljivo. Ono delimično zavisi i od vremenskih uslova i okolnosti, a puno zavisi i od nas samih. Istina je da gde god je prisutan urbani način života, postoji i zagađenje. Po toj logici, upravo je i najveće zagađenje u Vojvodini upravo u gradovima gde živi najveći broj ljudi i koji su najnaseljeniji.

Zdravstveni problemi

Institut za javno zdravlje prati monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji cele Vojvodine i svakako on ima uticaj na zdravlje ljudi. Iako Novi Sad ima kvalitet vazduha prve kategorije, istraživanja Instituta pokazuju da on ipak doprinosi oboljevanju stanovnika od hronične opstruktivne bolesti pluća, bolesti srca i krvnih sudova mozga, a desetogodišnja izloženost građana Vojvodine ovakvom vazduhu povećava rizik od nastanka tumora pluća.

Međutim, takođe je interesntno i važno obratiti pažnju i na kvalitet vazduha u zatvorenom prostoru. U zatvorenom prostoru provodimo više od osamdeset procenata vremena, pa bi u istraživanjima trebalo obratiti pažnju i na taj segment, mada za to ni na globalnom nivou ne postoje normativi i jasne granične vrednosti, već samo preporuke, jer su takva merenja teško izvodljiva i teško dokaziva.

Merenje kvaliteta vazduha

Svojevrsnu novinu u metodolggiji predstavlja aplikacija "xEco Vazduh" koju je predstavio njen tvorac Dejan Lekić iz Nacionalne ekološke organizacije (NEA). Reč je o aplika-

ciji, koja u ovom trenutku prikuplja i obrađuje podatke sa više od 150 lokacija u Srbiji, kako sa stanica koje su u državnom, tako i sa stanica koje mere zagađenje vazduha u vlasništvu građana. Dake, ova aplikacija u realnom vremenu pokazuje koncentracije pet najopasnijih polutanata u vazduhu Srbije i rangira ih prema evropskom indeksu kvaliteta, koji koristi Evropska agencija za životnu sredinu.

"Sve aplikacije i izveštaji koriste podatke iz jedne mreže, državne mreže, ali se drugačije tumače. Dobar vazduh u suštini znači da ima nisko zagađenje, ali ne i da nema zagađenja. Problem je u kategorizaciji i nazivima tih kategorija koje se koriste. Takva tumačenja ne pokazuju dovoljno jasno podatke i šta je važno da znamo kada je reč o tim podacima, kao ni to da postoji stvaran problem sa kojim se treba ozbiljno baviti", naglasio je Lekić.

U javnosti se sve više pominju i rang-liste po kojima je Beograd u nekoliko navrata bio na neslavnom prvom mestu u svetu po zagađenju vazduha. A kako je u drugim gradovima i mestima Vojvodine i Srbije, nedovoljno znamo.

Novosadski noćni bazar okuplja preduzetnike, umetnike i male proizvođače

Svakog prvog petka u mesecu od 18-24 h novosadani imaju priliku da uživaju u originalnim proizvodima malih proizvođača. S obzirom na to se manifestacija pokazala kao veoma uspešna i da je prisutno interesovanje izlagača iz cele Srbije, potpuno je bilo logično da se događaj proširi do drugih gradova u Vojvodini i u Beograd.

Novosadski noćni bazar je manifestacija koja se već pet

godina uspešno održava. Započela je kao projekat entuzijasta, sa ciljem da pomogne malim preduzetnicima na lokalnom nivou, ali se vremenom proširila sa teritorije Novog Sada, na druge gradove Vojvodine, kao i Beograda.

Na jednom mestu se okupljaju proizvođači raznih domaćih gastronomskih delicija (sirevi, suhomesnati proizvodi, med, domaće testenine, kolači...), vrhunskog vina, rakije,

zanatskog piva, raznih unikatnih rukotvorina, nakita i aksoara, prirodne kozmetike, obuće i odeće, nameštaja. I ne samo to. Bazar nije samo mesto gde se kupuje, već je uz dobru muziku odličan provod zagarantovan.

Kako je nastala ideja o Novosadskom noćnom bazaru

Idejni tvorac Marija Radojičić, koja je i sama mali proizvođač, zajedno sa svojom porodicom osnovala je brend „Friških jazačkih sireva“. Njen deo posla je organizacija posla, plasmana sira i branding, ali nije se zadržala u okvirima firme, već je imala veliku ideju pružanja otpora globalizaciji i u to da su manji prerađivački kapaciteti i porodični poslovi veoma značajni. S obzirom na to da je prepoznala potencijal u umrežavanju preduzetnika kupila je licencu za seriju događaja Business Cafe pod čijim okriljem se okupljaju preduzetnici iz različitih sfera i međusobno povezuju, u cilju boljeg plasmana robe i boljeg markentiškog pozicioniranja. Iz svega toga je nastao događaj Trg preduzetništva na kojem se plasirala roba i takođe vršena edukacija o preduzetništvu. Iz ovog događaja se izrodio i Novosadski noćni bazar.

S obzirom na to da je od strane posetilaca ovaj događaj prepoznat kao nešto što vraća duh Novog Sada organizatorima je to samo bio vetar u leđa i dobar podstrek da

nastave dalje i da znaju da rade dobru stvar.

Kako su izgledale prve manifestacije

Kada je na Ribljoj pijaci u Novom Sadu otvoren prvi Novosadski noćni bazar ideja je bila da se na jednom mestu okupe izlagači koji su posebni i drugačiji. Na prvom noćnom bazaru preko 150 izlagača ponudilo je svoje proizvode koji je za neke bio hobi ili dopunski posao, ali za neke i proizvodnja koja je predstavljala glavni izvor prihoda. Specifičnost je u tome što su svi proizvodi originalni i potpuno drugačiji od drugih, organska hrana, pića, umetnička dela, nakit...

Iako je očekivanje organizatora bilo da se sledeći bazar održi tek nakon nekoliko meseci, naredni je održan već nakon mesec dana sa mnogo većim interesovanjem, kako kod izlagača, tako i kod posetilaca.

Na jednom mestu se okupljaju mali proizvođači i umetnici koji na jednom mestu promovišu svoje proizvode, a posetioci u večernjim satima mogu da obraduju sebe ili drage osobe unikatnim i ručno rađenim proizvodima, uživaju u gastronomskim specijalitetima, ali i da se dobro zabave uz muziku svakog prvog petka u mesecu.

Bazar i van granica Novog Sada

Kako je na noćnim bazarima pružena šansa svima da predstave svoje proizvode, bez obzira na to odakle su proizvođači, potpuno je bilo prirodno da se događaj proširi i Van granica Novog Sada.

Zrenjanin, Indija, Ruma, Beška, Vrdnik, Temerin, pa čak i Beograd, za sada su gradovi koji imaju privilegiju da uživaju i okupljaju se na na ovoj manifestaciji.

Najbolji deo priče je što se proizvodi kupuju direktno od proizvođača i da u razgovoru sa njima saznate kako je proizvod nastao, a od pričljivijih možete da saznate i detaljniju priču kako su počeli, u čemu je specifičnost onoga što nude na tezgama.

Mali proizvođači ulažu sve u svoje proizvode i prave ih sa puno ljubavi što se može videti i osetiti na svakoj tezgi, stoga nije ni čudo što je veoma jaka konkurencija kada treba da se odabere najlepša tezga.

Organizatori ističu da kroz decentralizaciju pokušavaju da dođu do svih lokalnih самоупrava gde bi se svojim proizvodima predstavili lokalni izlagači iz cele Srbije bez nameta i uslovljavanje velikih marketa i trgovinskih lanaca.

Veliko interesovanje izlagača

Na prvim događajima koji su organizovani bilo je prisutno oko 150 izlagača po događaju, a danas nakon jubilarnih 40 uspešno održanih noćnih bazara prisutno je i do 330 malih proizvođača. S obzirom na to da prostor ne može da isprati interesovanje izlagača, prisutne su čak i liste čekanja za sve one koji bi želeli da se predstavie na noćnom bazaru. Do sada je više od 1500 izlagača imalo mogućnost da prezentuje svoje proizvode i ponude kupcima, kojih je prisutno čak preko 4000 po događaju, a ukupan broj posetilaca do sada već premašuje brojku od 125.000.

Kako interesovanje za događaj stalno raste nadamo se da ćemo još dugo moći da uživamo u „bazarenju“ u Novom Sadu, ali i da će se duh Novog Sada proširiti ne samo na gradove u Vojvodini, već i širom Srbije.

Mladi domaći ekskluzivni brend

čiji se modeli već nose širom sveta

Domaći brend kožnih jakni za devojčice, Minnie Fashion Kids, nastao je 4. novembra 2020. godine. Uprkos pandemiji koja je tada tinjala u celom svetu, Milena Živković, tvorac ovog malog carstva za devojčice, odvažila se da započne biznis, te je nakon kratkog vremena rada sa puno ljubavi njena kompanija danas postala jedan od najvećih evropskih trgovaca luksuznom dečijom modom za decu uzrasta od 0 do 16 godina.

Naša sagovornica završila je Fakultet za kulturu i medije, odsek - odnosi s javnošću, ali život ju je odneo na drugu stranu, a to je moda. Kako saznajemo od nje, od najranijeg detinjstva je bila zaljubljena u modu, pa tako danas smatra sasvim prirodnim da se bavi upravo time.

“Od malih nogu sam znala da ću se baviti ovim poslom, jer sam već sa dve godine znala šta želim da nosim. Bez preterivanja. Moda, sam moj posao je zapravo moja ličnost, nije samo posao. Na samu ideju za stvaranje sopstvenog modnog brenda došla sam kad sam dobila ćerku i samo me je ona motivisala da radim kožne jakne. Kožne jakne su nešto sto nemamo na našem tržištu. Dugo sam razmišljala šta je to što nam fali, jer je tržište prepuno svega. Te 2020. godine imala sam širok asortiman dečije garde-

robice, od kaputića od kašmira, preko trenerkica i svega ostalog. Išlo je, ali ne kako sam ja želela i stoga sam došla na ideju da proizvodim samo kožne jakne od 100% prirodne kože”, priča Živković.

Prema njenim rečima, iako je cela priča počela u doba korone, nije se plašila.

“Nisam imala strah. Svaki biznis donosi dozu rizika i mene to nije demotivisalo, jer je ovo nešto o čemu sam oduvek sanjala. Verujem duboko u svoju ideju, a kada verujete u ono što volite i radite, nemate mesta za strah”, objašnjava naša sagovornica.

Milena radi isključivo i samo kožne jakne za devojčice i, kako nam je rekla, tako će i ostati za sada.

“Materijale nabavljam u Italiji. U pitanju su unikatne kože, od kojih mogu samo da proizvedem od jedne vrste i boje, dve do tri jakne, što nosi sa sobom to da devojčice ne mogu biti “uniformisane”, već da nose i imaju svoj jedinstven i unikatan odevni komad. Jakne se proizvode u Srbiji, u Beogradu, i jako sam ponosna na činjenicu da imamo tako mnogo talentovanih i vrednih modelara i krojača”, priča Milena i dodaje da za njihove kožne jakne još uvek nemaju konkurenciju.

“Vodim se time da svi imamo mesto pod ovim suncem. Ne smeta mi i ne smatram druge brendove konkurencijom. Volim uspešne ljude i radujem se svima koji postignu uspeh u istom poslu. Ne podržavam samo kopije. Za većinu je ovo čime se mi bavimo neisplativo i skupo. Samim tim, dovodi se i zarada u pitanje, jer ovo nije klasičan biznis.”

Kako saznajemo od Milene, ono što same jakne brenda Minnie Fashion Kids čini posebnim su jarke boje i to što kupci imaju mogućnost da sami biraju kakvu žele, od metalik kože, preko jednostavnih svedenih boja.

“Mnoge žene posumnjaju u kvalitet i kako koža može biti metalik. Može, to je prava koža, ali koja je prerađena i obojena. Ima miris kože, uvere se kad stignu na adresu, pa dobijam poruke da sam velika umetnica i da ne mogu da veruju da tako nešto postoji kod nas. Kažu da su lepše uživo, nego na slikama, što me jako raduje. I istina je”, ponosna je naša sagovornica.

Proizvode plasira onlajn (preko Instagrama), putem web sajta minniefashionkids.com, kao i koncept stora Kaia koji se nalazi na Dorćolu, u ulici Kneginje Ljubice 2.

“Isporučujemo robu širom sveta. Naše modele nose devojčice profesionalni modeli, poznati u njihovim zemljama, u Italiji i Turskoj. Moram da napomenem da sam jako ponosna na saradnju sa poznatom turskom glumicom Ebrar Alya Demirbilek, kao i na saradnju sa preslatkom devojčicom sa Malte Meyli, a uskoro će naše jakne da se vide na još jednom značajnom evropskom kanalu, o čemu još uvek ne smem da govorim”, tajanstvena je naša sagovornica.

Uprkos krizi koja se najavljuje na velika zvona, Milenu to ne brine.

“Što se krize tiče, imam plan uvek, ali nisam jedna od onih koji pišu sve na papir. Vodim se srcem, pa kad mi se javi ideja, odmah stvorim odevni komad, iako se ponekad radnici uplaše da li će to proći, kao što je sada trenutno u procesu kolekcija. Za nas žene opšte je poznato da se vodimo intuicijom, pa nastavljam da radim ono što volim i što me ispunjava.”

Naša sagovornica ne voli da priča o planovima, ali naravno da ima želju da joj posao opstane i naraste, ne samo u zemlji, već i u inostranstvu.

“Odgovornost naše firme je da predstavimo napravljene modele klijentima, da pratimo svetske trendove. Naš cilj

je da stvaramo ekskluzivu. Dobar dizajn ima tendenciju da bude trajan. Upravo ta tenzija između pronalaženja inovacije i postizanja vrednosti je ono što nama daje stvaralačku energiju. Minnie odevne kožne jakne rade se sa puno ljubavi i strpljenja, materijali su testirani i visokog su kvaliteta. Na nama preostaje da opravdamo vaše poverenje”, istakla je Živković.

Milena je privatno prvenstveno majka i supruga. Ova dva-desetdevetogodišnja žena u braku je pet godina unazad, a ćerkicu Teodoru već je sa 5 meseci vodila sa sobom na posao. Za njen dobar izgled zaslužna je disciplina i redovni treninzi, voli da sluša muziku, da čita i kontinuirano radi na sebi, a kako nam je otkrila za kraj našeg razgovora, najveća podrška joj je upravo njena porodica.

“Imam veliku podršku od svog supruga vezano za sve moje odluke, a pogotovo poslovne. Takođe, moji mama, tata i brat uvek su stajali iza mene, čak i u poslu. Brat mi je, pored muža, puno pomogao u vezi posla i svima sam im beskrajno zahvalna na tome”, izjavila je ova uspešna mlada žena i poručila da se trud, ulaganje i posvećenost uvek na kraju isplate.

Jelena Kosanović

Jedinstvena
ONLINE
prodavnica
U SRBIJI!

Putem digitalnih medija,

oglasnih portala i online prodaje povećavamo vidljivost i razvijamo kvalitetan sadržaj za potrebe naših klijenata.

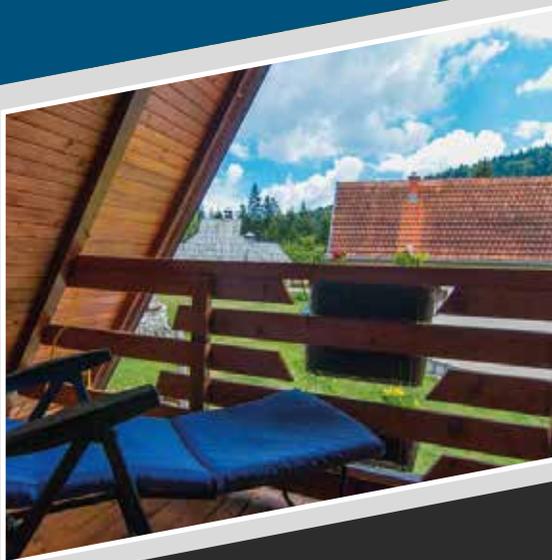

Vikend
u Srbiji

Pronađite smeštaj po Vašoj meri!

Vikend u Srbiji

Najveća baza proverenih smeštaja širom Srbije

Pozovite i rezervišite bez provizije direktno u dogovoru sa vlasnikom

Planine

Jezera

Etno sela i salaši

Reke

Banje

Gradovi

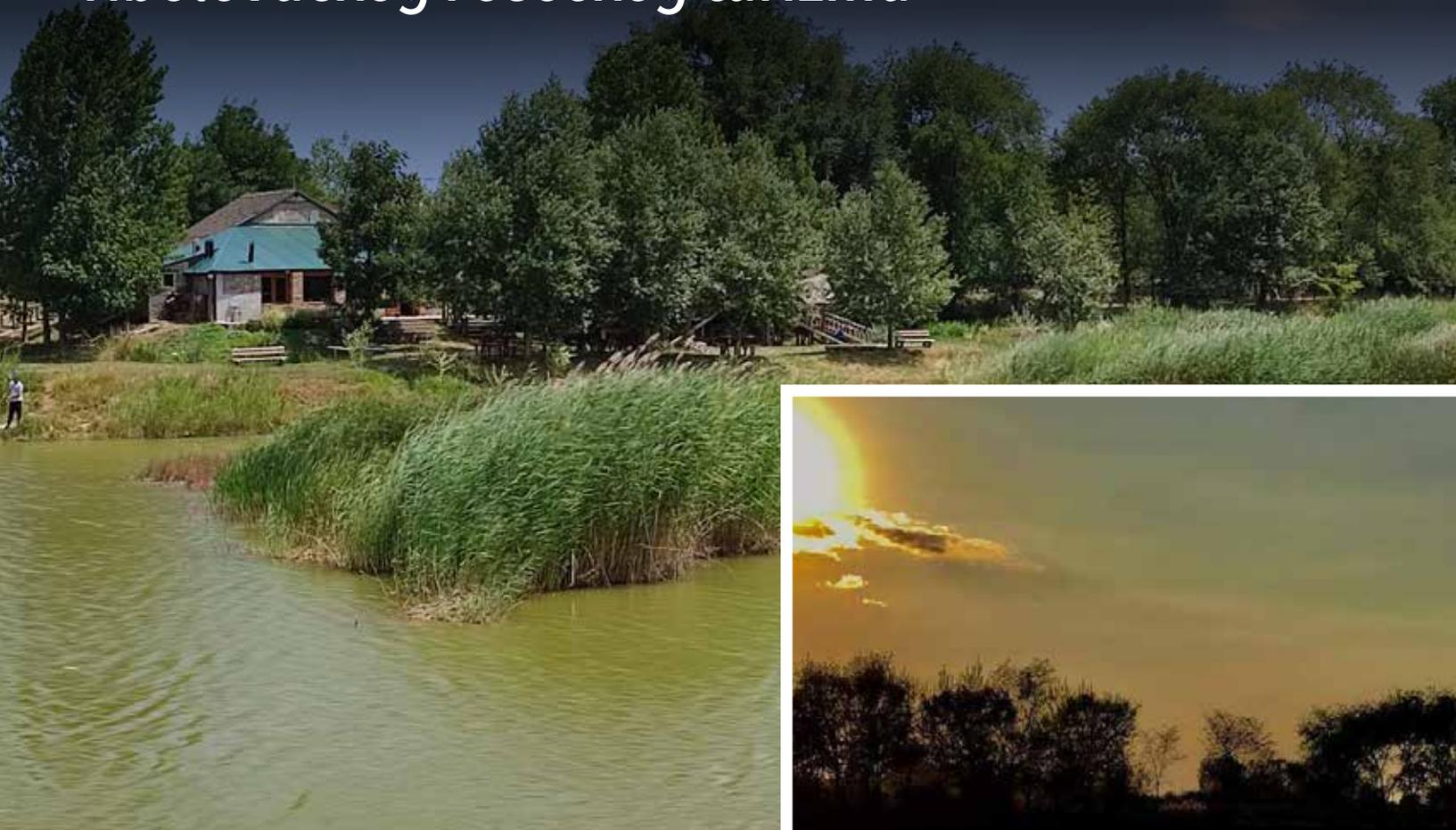

Informacije i rezervacije
064 226 46 45

rezervacije@vikendu.rs
www.vikendu.rs

Bager bara Ratkovo

- Put od građanske inicijative do bačkog bisera ribolovačkog i seoskog turizma

Bager bara Ratkovo, kao jedan od najbogatijih revira za pecanje, mesto je i koje predstavlja stanište za pojedine ugrožene životinjske vrste. Ova prirodna oaza, na svega pedesetak kilometara od Novog Sada, otvorena je tokom cele godine i može se posetiti u bilo koje doba dana. Bager barom upravlja lokalni Klub udruženja ribolovaca, čiji nas je predsednik, Milan Došen, upoznao sa specifičnostima ovog čarobnog mesta nadomak Odžaka.

Došen je kao rođeni Beograđanin napustio život u urbanoj sredini i zamenio ga seoskim pre 18 godina. Upravo Bager bara je ta koja ga je u ovom selu zadržala, a danas s ponosom ističe kako se oseća kao pravi Ratkovčanin.

“Imao sam 24 godine kad sam se doselio u Ratkovo. Moji roditelji su odavde, a što se samog ribolova tiče, ja sam celo svoje detinjstvo na raspustima provodio na Bager bari, gde sam pecao. Bara zapravo postoji otkad je napušten ciglanski kop, pre četrdesetak godina. Kako se

pojavila podzemna voda, stvorio se specifičan eko sistem. Prvo su narasle biljke, posle su ljudi doneli ribe, to se razmnožilo i kroz te gotovo 4 decenije namestilo se ovo što vidite danas”, ispričao je naš sagovornik.

Prema njegovim rečima, na ovom mestu ima i zaštićenih vrsta životinja, poput barskih kornjača, imaju i barske koke, liske, divlje patke, a doleću im, naravno, i labudovi. “Ono što smo mi tu uradili jeste da smo se organizovali u Klub ribolovaca koji je počeo o bari da vodi računa. Najpre je divlja seoska deponija bila na obodu bare, a posle višegodišnje borbe, lokalna samouprava je to sklonila i omogućila razvoj ribolovnog i seoskog turizma. Inače,

Na Bager baru ljudi, pre svega, dolaze zbog ribolova, ali i zbog bogate ponude domaćih gastronomskih specijaliteta u Klubu.

“Mi se trudimo da u našoj ponudi svoje mesto prvenstveno nađu lokalni proizvođači, tako da deo piva koje recimo nudimo je iz zanatske pivare Vrač iz Odžaka, domaće vino uzimamo od vinarije Danilovac iz Deronja, kobasicu uzimamo od našeg lokalnog majstora Srđana Blagojevića, voće, povrće, sve to nabavljamo od malih poljoprivrednih gazdinstava. Pripremamo sve ono što je autentično za Bačku, na tradicionalan način, a s vremena na vreme organizujemo i druženje članova kluba sa muzikom, koje bude otvoreno i za druge posetioce.”

U okviru kompleksa Bager bare započeta je i izgradnja parka autohtonih rasa. Kako saznajemo od našeg sagovornika, objekti su pravljani u neolitskom stilu, kopije su praistorijskih kuća i već sada imaju prve stanovnike.

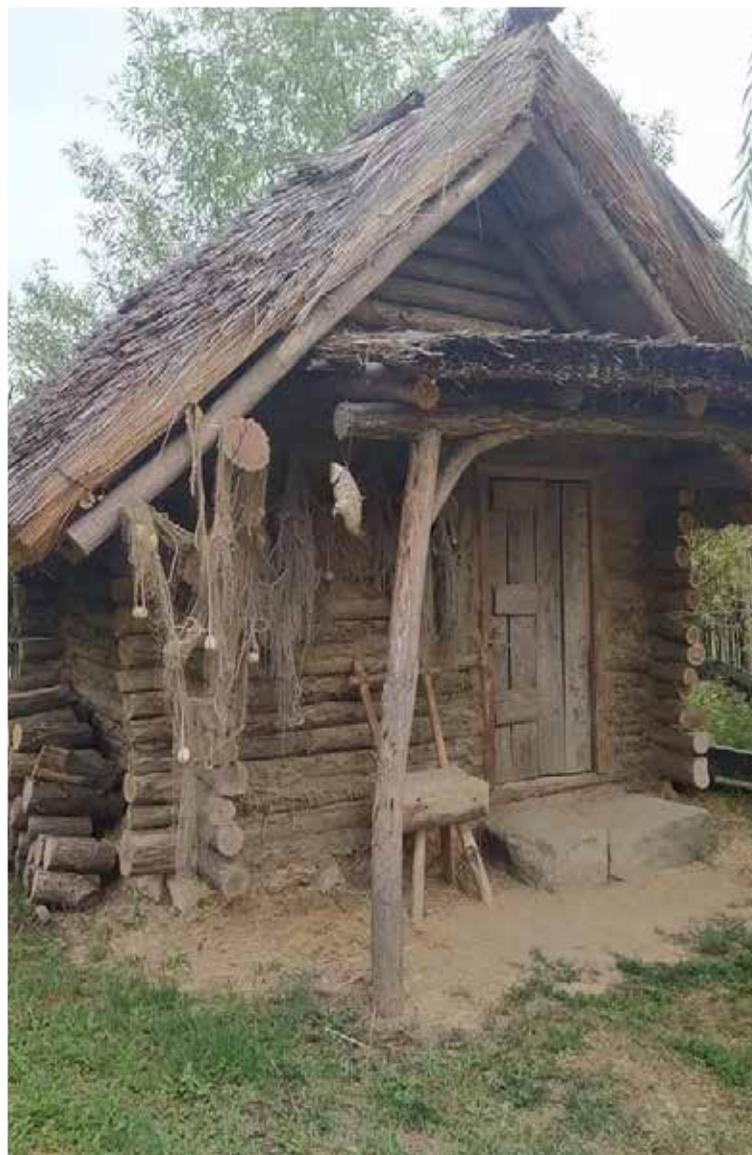
“Trenutno imamo par vodinih bivola, domaćih bivolica, a u planu je da se završe objekti i za ostale autohtone rase,

prvobitno je bilo planirano da se tu napravi centralna deponija za celu opštinu Odžaci, međutim, mi smo tim nekim građanskim aktivizmom uspeli to da sprečimo. Od tada do danas uspeli smo da sačuvamo taj riblji fond i pretvorili ovo u revir za ribolov, mesto koje je zaštićeno i osposobljeno za lov”, saznajemo od Došena.

Ono na šta su naročito ponosni je činjenica da je ribolov kod njih od prvog dana besplatan za decu, žene i osobe sa invaliditetom, a režim pecanja je takav da je dozvoljeno pecati na maksimalno tri štapa. Od ribe se može odneti bela riba, dok se ostale riblje vrste moraju vratiti nazad.

Kroz članarine koje ostvare za seoski turizam, Klub finansira sve aktivnosti na jezeru, a gde spada održavanje, navodnjavanje i dr. Samo vodeno ogledalo je površine oko 2,5 hektara, s tim što je cela površina kojom Klub upravlja 6,5 hektara. Na ovom mestu lovi se bas, štika, smuđ, bela riba, šaran, amur... Uvezani su sa Ujedinjenim ribolovcima Srbije, čiji je Došen jedan od osnivača.

“Imamo sjajnu saradnju sa Ujedinjenim ribolovcima Srbije, kao i sa Ribolovačkim savezom Vojvodine, u kom naši prijatelji rade ozbiljan posao na očuvanju ribljeg fonda. Imamo dobre odnose sa lokalnim udruženjima koja neguju tradiciju kroz folklore, sa sportskim udruženjima, a takođe i sa lokalnom samoupravom koja nam je pomogla da prostor delimično pokrijemo uličnom rasvetom, što je od velike važnosti, kako zbog bezbednosti, tako i zbog sprečavanja eventualne krađe ribe”, rekao nam je Milan i dodao da im je plan da urade projekat da se završi komplet osvetljenje oko jezera.

za balkanske magarce, ovce pramenke, balkanske koze, brdske konje... Ideja je da to bude jedan biološko-istorijski park, da naš posetilac može da vidi kako je izgledao objekat iz doba neolita i da vidi autohtone rase domaćih životinja na jednom mestu, kao i da čuje priču o tome koji je značaj tih životinja, na koji način se ti objekti grade i slično”, objašnjava Došen.

Na ovo mesto već su dolazili mladi izviđači iz Novog Sada, koji su čak u okviru svoje posete uzeli učešće u izgradnji jedne od kućica. Dolazili su i izviđači iz Odžaka, dok iz seoske škole često na Bageru organizuju nastavu u prirodi.

“Plan za dalje je završetak izgradnje parka, koji bi nam omogućio da organizujemo dečije ekskurzije u punom obimu, a to podrazumeva da tu nauče o istoriji gradnje, o domaćim životinjama, da imaju praktične radionice, na kojima će npr. mesiti hleb i peći ga u praistorijskoj peći, gađati iz luka i strele, pecati na praistorijski прибор, na bambus štapove itd. Takođe, planira se i izgradnja kampa, što će, verujem, naročito obradovati naše posetioce”, smatra Milan.

Osim Ratkovčana, Bager baru rado posećuju i ljudi iz cele Vojvodine, Beograda i drugih delova Srbije, pa i iz okruženja. Prednost ove oaze je i blizina željezničke stanice, a svi putnici namernici uvek su dobrodošli. Prenoćište je moguće naći u samom selu, ali naravno i u Odžacima, čijoj opštini Ratkovo i pripada.

Bager bara je kutak prirode sređen taman toliko da ne ugrožava autentičan prirodni izgled, u kom možete uživati u pravom smislu te reči, kroz ribolov, šetnje, domaće gastronomske specijalitete i sjajne domaćine, članove Kluba udruženja ribolovaca iz Ratkova, dobre ljude i velike ekologe.

Jelena Kosanović

Prostorno uređenje Almaškog kraja u Novom Sadu

Almaški kraj, jedan od najstarijih u Novom Sadu, nalazi se u širem centru gradskog jezgra najvećeg vojvođanskog grada i obuhvata gradske četvrti Podbaru, Salajku i Stari grad. Nastao je između 1716. i 1718. godine kada su se stanovnici sela Almaš naselili u neposrednoj blizini Petrovaradinskog šanca na područje koje je bilo močvarno, ispresecano barama i rukavcima. Prvobitne ulice, glavni potezi Almaškog kraja uočljivi su već na mapi grada iz 1745. godine, dok su ostale ulice, koje su bile uski prolazi na ostrvima između glavnih poteza, formirane tokom XIX veka. Na planu Grada Novog Sada iz 1877. godine sagledive su očuvana urbana matrica i parcelacija, koja se i danas želi sačuvati. Karakterističan je splet krivudavih i uskih ulica, različite i često promenljive širine, nastalih gradnjom kuća na suvim „gredama“ između vodenih

tokova, bara i rukavaca. Primarnu karakteristiku celokupnog obuhvata predstavlja nepravilna i složena urbana matrica ulica, definisana blokovima ivične izgradnje, u prekinutom i neprekinutom nizu, koji čine pretežno prizemni objekti.

Idejni koncept uređenja prostorne kulturno-istorijske celine

Kulturno-istorijska celina Almaški kraj, koja ima zaštićen status na nacionalnom nivou, trebalo bi u narednim godinama da bude obnovljena. Ideja je da navedeni prostor u budućnosti predstavlja još jednu turističku zonu u gradu, koja će prvenstveno pešačkim i biciklističkim saobraćajem biti povezana sa centralnim gradskim jezgrom.

Pored urbanističko – arhitektonskog uređenja prostora, projektom je obuhvaćena kompletna izrada novih, zamena i/ili izmeštanje postojećih instalacija vodovoda i kanalizacije, elektroinstalacija, telekomunikacionih i signalnih instalacija, zalivnog sistema, toplovoda. Izrada projekta za ceo obuhvat prostorno kulturno-istorijske celine - Almaškog kraja podeljen je u više faza. Prva faza krenula je sa realizacijom krajem 2022. godine, a najveći deo radova će se izvoditi tokom 2023. godine.

Udruženje „Almašani“ koje je u poslednjih nekoliko godina ostvarilo saradnju sa donosiocima odluka i nadležnim ustanovama na nivou Grada Novog Sada na najvišem mogućem nivou, ističe da je urbana obnova Almaškog kraja zasnovana na poštovanju materijalne i nematerijalne baštine kraja, o čemu svedoči i činjenica da će projektom upravljati Zavod za zaštitu spomenika kulture.

Foto: DBA

Majda Radošević o obrazovanju:

Situacija u kojoj se nalazimo ogledalo je modernog života

Nelson Mandela je jednom obrazovanje upotrebio kao komparaciju sa moćnim oružjem koje je toliko jako da može promeniti svet. U današnjem kontekstu, obrazovanje svako ko pomera tle, ali kao oružje pored kog društvo svakodnevno strepi od različitih, sada već, fenomena: nekulture i verbalne i fizičke agresije koje vremenom prerasta u različite tipove nasilja.

Iako od februara prošle godine postoji Strategija razvoja obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji do 2030. godine, dakle plan koji bi trebalo da se prati kako bi se doradili, unapredili i stvorili uslovi za kvalitetniji obrazovno-vaspitni sistem, čini se da određene karike zakazuju.

Dok je kod nas početkom decembra više prosvetnih sindikata obustavilo rad u znak solidarnosti sa koleginicom iz Trstenika, nastavnicom engleskog jezika, kojoj su deca izmakla stolicu, smejala se, snimila sve i postavila na društvene mreže, u Evropi, konkretno Hamburška agencija više ne želi da zapošljava mlade, jer navodno više cene slobodno vreme, nemaju entuzijazma za rad i donose liste želja na razgovor za posao.

A, sve je to obrazovanju.

Nakon slučaja u Trsteniku, danima smo mogli da pratimo medijske priloge, razgovore stručnjaka i da čitamo komentare na društvenim mrežama. Od zgražavanja jednog dela javnosti, preko kritike upućene roditeljima, do navodne upitnosti rada prosvetne radnice koja je jedna od aktera – raznovrsna su mišljenja i šarenoliki vidici. Velika većina je odmah navodila različite kazne, dok su ostali vrlo jasno identifikovali uzroke.

O „večito aktuelnoj“ temi, razgovarali smo sa nastavnicom srpskog jezika iz Iriga, Majdom Radošević.

Smatrate li da je situacija koja se dogodila u Trsteniku „crno-bela“?

Jedno je sigurno – situacija nikada nije „crno-bela“. Slušala sam najrazličitije medijske priloge, ali kada je reč o čitanju komentara na društvenim mrežama, nisam mogla da se upustim u njih. Smatram da u njima, čega sam ponekad i sama deo, ljudi leče različite frustracije. Odgledala sam sporni snimak, s velikim bolom, zgrožena stanjem u kom živimo.

Zašto nije sve „crno-belo“? Na snimku vidimo profesoricu koja je vrlo svesna s kim razgovara, kakvi su učenici u pitanju, i stičemo utisak da je i u tom neformalnom razgovoru pokušala nečemu da ih nauči. Jasno govori: „Da li znaš da je nekulturno da stojiš nekome iza leđa?“ S druge strane, smatram da smo mi krivi. Da bismo uplovili u mirne vode sa nemirnim učenicima, spuštamo sidro gde ne bi trebalo. Mi prestano tražimo način da se s njima sprijateljimo, jer je to u današnje vreme društveno korektno, a zapravo bi trebalo da se držimo na distanci. Odnosno, trebalo bi da povučemo granicu.

Jesu li prosvetni radnici u takozvanom podređenom položaju?

U prosveti sam deset godina. Iz studentske klupe sam sela za katedru, i smatrala tada, kao i sada, da je svet moj onog trenutka kad uđem u učionicu. Međutim, za tih deset godina česti su zemljotresi u tom mom svetu. Zaista mogu da napravim paralelu i zaključim da se učenici, njihovi stavovi i njihovo ponašanje mnogo razlikuju na početku moje karijere i danas. Kao što sam navela, nastavnici prave kompromise zarad dobre atmosfere. Dakle, povinujemo se da bismo opstali. U skladu sa tim, ne možemo reći da nismo u podređenom položaju.

Dugi niz godina, jasno se definišu problemi u obrazovnom sistemu, apeluje se na njihovo rešavanje i, čini se, uzgaja mišljenje da je obrazovanje prepušteno samo sebi. Jedno od uvreženih mišljenja je da je srpski obrazovni sistem neefikasan i spekuliše se o njegovom kvalitetu, navodi se da se obrazovno-vaspitni kadar ne poštuje, da je nedovoljno plaćen i na kraju, o stepenu nasilja unutar školskih zidina, kao i o mogućim rešenjima, razgovaramo upravo ovde.

Kada je u svet u pitanju, relevantan pokazatelj za stepen uspeha obrazovnih sistema u zemlji je PISA test, na kom je Srbija 2018. godine bila na 45. mestu od 79 prikazanih zemalja. Najbolje rezultate imaju istočno-azijske zemlje, poput Japana, a Finska se ističe kada su u pitanju zapadne zemlje. Ova evropska zemlja ne podleže formalnim obrazovnim stegama i svakom građaninu pruža jednak pristup obrazovanju.

Kada je u pitanju Balkan, Slovenija je prepoznala značaj u znanju o tome kako se uči i šta je nakon obrazovanja primenjivo u kasnijem životnom dobu, u pripremama recimo, prvog biznis plana pri pokretanju sopstvenog poslovanja. Tako su oni smanjili čistu reprodukciju naučenog, a okrenuli se sticanju funkcionalnog obrazovanja.

Čini se da je ostalo da srpski obrazovni sistem problemima u praksi pokuša da privuče pažnju. Ili ne?

Predlozi sindikata, štrajkovi, započete reforme, novi zakoni, predlozi zakona... Neke od navedenih stvari smo već gledali. Koje korake u obrazovanju i napretku obrazovanja bi trebalo preduzeti u narednoj godini?

Zakon je često mrtvo slovo na papiru, gomila koraka koje je potrebno načiniti, i dok ih sve načiniš – situacija koju ispravljaj kulminira. Zakone donose oni koji nisu na terenu. Uvažavam rad svakog pojedinca, ali je neophodno provesti određeno vreme u školi, među decom, roditeljima, nastavnicima, ne kao posmatrač, nego kao deo tima, pa videti kakvo je stanje u stvarnosti. Neke stvari je nerealno marginalizovati iz fotelje. Smatram da su potrebni konkretni koraci. Ovde su roditelji ključne karike, jer sve dolazi iz kuće. Situacija u kojoj se nalazimo ogledalo je modernog života. Roditelji rade, nakon posla dete voze na treninge, rođendane, strane jezike... S jedne strane rade sa njima, s druge im oduzimaju ono što je možda najvažnije – roditeljsku pažnju, vreme sa roditeljima. Kada padne mrak i spremamo se za spavanje, svi smo umorni,

nervozni, stvari oko dece tada „odrađujemo“, a vikende koristimo da odradimo one obaveze koje nismo stigli da završimo tokom radne nedelje. Nemojte misliti da krivim određene roditelje, i sama sam roditelj i vrtim se u tom začaranom krugu o kom govorim.

Dakle, neophodno je vratiti porodicu. Prave porodične vrednosti staviti na prvo mesto. Potrebno je, pre svega, u porodičnim okvirima, hraniti najpre dečiju dušu, pa zatim telo i um. Roditelji su ti koji pružaju primer deci, a onda se tu uključuje škola kao druga kuća. Konkretno škola na popravljajući ovih vrednosti može da se angažuje u vidu radionica sa roditeljima, pedagogima i psiholozima da se roditelj kao jedinka osnaži.

To je moje subjektivno mišljenje.

Na žalost, vršnjačko nasilje je gotovo svakodnevna tema, još jedna od onih fraza „ovako ranije nije bilo“. Nedavno je u Subotici trinaestogodišnjaku odstranjena slezina nakon napada vršnjaka u školi na odmoru, a navodno zbog izazova na mreži „Tik Tok“. Na koji se način društvene mreže upliću u prosvetno-obrazovni sistem?

Društvene mreže su neodvojiv deo deteta. Nema drugog načina da zaštitimo decu nego da im, opet kao roditelji, pristup istim ograničimo. Razmislite, koliko ste puta već čuli da je „Tik Tok“ razlog nekog incidenta, neretko i smrtnog ishoda? Nije svaki sadržaj za dete. Pa i ako je idealan! Da li je realan? Decu treba vratiti u realnost i osvestiti u vezi sa onim što žive i proživljavaju.

Kako kao roditelj i prosvetni radnik kvalifikujete obrazovanje u našoj zemlji i kako se osećate u toj značajnoj karici?

Ja i dalje verujem da ću obrazovanjem dece promeniti svet. Neretko sam i tužna zbog tog svog verovanja, jer primećim da se energija koju emitujem ne vraća, ali ne odustajem. I duboko verujem da sve dok u prosveti ima entuzijasta, a ima ih, za istu tu prosvetu i našu omladinu, ima nade.

connectsoftware ●●●

Connect Software Solutions d.o.o.

**POSLOVNI SOFTVER
ZA PREDUZEĆE KOJI
ČINI DA SE POSLOVANJE
ODVIJA LAKO**

@ConnectSoftware

office@connectsoftware.rs

021 662 00 00

www.connectsoftware.rs

ELECOM
SISTEM D.O.O.

**NEKA BUDE
SVETLO UVEK
I SVUDA**

011 71 31 006

011 71 30 998

office@elecomsistem.com

www.elecomsistem.com

Kompletna usluga upravljanja dokumentacijom:

- arhiviranje,
- skeniranje,
- softverska rešenja za
upravljanje dokumentacijom.